Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs 2021-2035

Gemeente Bronckhorst

Opdrachtgever	de heer O. Horsman en mevrouw S. Huurnink, gemeente Bronckhorst
Opgesteld door	Jan Roelofs, Valerie Boon en Marieke Stevering-Rutten
Kenmerk	U21508
Datum	14 september 2021

Postbus 2145 | 7302 EM Apeldoorn | T (055) 538 66 90 | info@pentarho.nl | www.pentarho.nl | KvK-nr. 08169718 | Btw-nr. NL8189.60.115.B01

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Het IHP in relatie tot de gemeentelijke verordening 4
1.2 Proces 4
1.3 Leeswijzer 5

2 Managementsamenvatting 7
2.1 Inleiding 7
2.2 Analyse 7
2.3 Bevindingen en prioritering 8

3 Wettelijk kader 11
3.1 WPO 11
3.2 Status van het IHP op landelijk niveau 12
3.3 Regelgeving passend onderwijs 12
3.4 Kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie 12
3.5 Wmo, Jeugdwet en Participatiewet 13
3.6 Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool 13
3.7 Wet meer ruimte voor nieuwe scholen 13
3.8 Wet toekomstbestendig onderwijsaanbod 13
3.9 Klimaatakkoord 14
3.10 Lokale regelgeving 14
3.11 Conclusie 15

4 Visie en ambitie 16
4.1 Samenwerking 16
4.2 Demografie en spreiding 20
4.3 De gebouwen 21

5 Beleidskader voor het IHP 25
5.1 Samenwerking 25
5.2 De gebouwen 25
5.3 Ambitie 25

6 Beschrijving dorpen en scholen 26
6.1 Schouwen schoolgebouwen 27
6.2 Zelhem 29
6.3 Hengelo 31
6.4 Keijenborg 32
6.5 Bekveld 33
6.6 Wolfersveen 34
6.7 Halle 35
6.8 Steenderen 36
6.9 Toldijk 36
6.10 Wichmond 37
6.11 Kranenburg 38
6.12 Vorden 39
6.13 Drempt 40
6.14 Hummelo 41

7 Van visie naar huisvesting 42
7.1 Ambitieniveau 42
7.2 Verduurzaming bestaand vastgoed 44

8 Van visie naar huisvesting per gebied 45
8.1 Zelhem 45
8.2 Hengelo 47
8.3 Keijenborg 47
8.4 Bekveld 48
8.5 Wolfersveen 48
8.6 Halle 49
8.7 Steenderen 50
8.8 Toldijk 50
8.9 Wichmond 51
8.10 Kranenburg 51
8.11 Vorden 52
8.12 Drempt 52
8.13 Hummelo 53

9 Meerjarenuitvoeringsplan (inclusief prioritering) 54
9.1 Uitvoeringsjaren 2021-2024 54
9.2 Uitvoeringsjaren vanaf 2025 54

10 Meerjareninvesteringsplan 55
10.1 De investeringsopgave 55
10.2 Zelhem 55
10.3 Dorpsschool Halle 55
10.4 Verduurzamen bestaand vastgoed 56
10.5 De financiële dekking 56

11 Conclusies, aanbevelingen en vervolg 57
11.1 Conclusies 57
11.2 Aanbevelingen 57
11.3 Vervolg 58

Bijlage 1 - wettelijk kader 60

Bijlage 2 - algemene situatiebeschrijving 65

Bijlage 3 - vergelijking ruimtebehoefte en capaciteit per school 68

Bijlage 4 - resultaten schouw (per gebouw) 70

Bijlage 5 - concept rapportage Ruimte-OK 79

1 Inleiding

De gemeente Bronckhorst heeft samen met de schoolbesturen voor basisonderwijs een nieuw Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs (hierna: IHP) opgesteld voor de periode 2021-2035. In het proces is allereerst een inhoudelijke visie opgesteld. Daarnaast is ook de huidige situatie van de schoolgebouwen in beeld gebracht. Vervolgens is op basis van de visie onderzocht welke huisvestingsvraagstukken er zijn, en welke richting daaraan gegeven kan worden in dit IHP. Vervolgens is ook een financiële vertaling aan deze richting gegeven. Het resultaat is een gezamenlijk gedragen IHP waarin binnen de mogelijkheden van de gemeente en schoolbesturen invulling wordt gegeven aan de zorgplicht voor onderwijshuisvesting binnen een beleidsrijke context. Het verwezenlijken van ambities die verder gaan dan de strikte kaders van de wettelijke zorgplicht, is de gezamenlijke opgave van de gemeente en schoolbesturen.

Het voortgezet onderwijs (VO) maakt geen deel uit van onderhavig IHP. Over de toekomstige huisvesting van het Kompaan College in Vorden is in 2020 een separaat raadsbesluit genomen.

1.1 Het IHP in relatie tot de gemeentelijke verordening

Het IHP bepaalt de planning en realisatie van onderwijshuisvestingsvraagstukken. Specifieke aanvullende huisvestingsaanvragen (bijvoorbeeld bij calamiteiten) dienen apart en conform de gemeentelijke verordening ingediend te worden. Naast de eisen uit de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bronckhorst 2011[1], dienen de aanvragen in lijn te zijn met het op te stellen IHP.

Onderwijshuisvesting heeft een wettelijke verankering in de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en de Wet op de expertisecentra (WEC). Als wettelijk document is de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs opgesteld. Een IHP kent vooralsnog géén wettelijke basis en is daarmee een document dat op basis van consensus opgesteld dient te worden.

De gemeente en schoolbesturen hebben met elkaar afgesproken dat de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs als vangnet op de achtergrond fungeert. Het IHP is de leidraad voor de wijze waarop wordt omgegaan met onderwijshuisvesting en wordt iedere vier jaar – en in het geval van relevante (wettelijke) ontwikkelingen – geactualiseerd.

1.2 Proces

In het voorjaar van 2020 zijn de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk gestart met het traject om te komen tot een nieuw IHP. Gezamenlijk is bepaald dat op een beleids-rijke wijze invulling gegeven wordt aan onderwijshuisvesting, en niet op basis van de (beleidsarme) wettelijke zorgplicht. Dit omdat partijen inhoud en huisvesting met elkaar willen verbinden en een beleidsarme benadering leidt tot verschraling. De gekozen inzet past ook bij hoe de gemeente Bronckhorst in de afgelopen jaren invulling heeft gegeven aan het uitvoeren van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting in het vorige IHP. De gemeente en schoolbesturen delen de ambitie om dit voort te zetten en daar beide naar vermogen op in te zetten.

[1] *https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Bronckhorst/60380/60380_1.html*

In april 2020 is de uitgangspuntennotitie vastgesteld, na diverse bilaterale en gezamenlijke bijeenkomsten. Deze uitgangspuntennotitie vormt nu integraal onderdeel van dit IHP (hoofdstuk 2, 3 en 4). In overleg zijn negen schoolgebouwen geschouwd. Vervolgens is de huisvestingssituatie van alle gebouwen vergeleken met de visie en ambitie en zijn de huisvestingsvraagstukken in beeld gebracht. Middels enkele scenario-ontwikkelsessies zijn uiteindelijk de voorkeusscenario's bepaald die zijn opgenomen in het IHP.

1.3 Leeswijzer

Voor u ligt een lijvig rapport met bijlagen. Dit rapport weerspiegelt de uitkomsten van het IHP-proces dat in de periode februari 2020 t/m september 2021 tot stand is gekomen. De managementsamenvatting treft u aan in hoofdstuk 2. De overige hoofdstukken zijn onderverdeeld naar uitgangspunten en uitwerking. In de bijlagen zijn de meer gedetailleerde specificaties toegevoegd.

1.3.1 De uitgangspunten

De hoofdstukken 3 t/m 5 beschrijven de uitgangspunten welke in de periode februari en maart 2020 zijn besproken en in april 2020 zijn vastgesteld. Deze hoofdstukken vormen de ruggengraat voor het verdere traject. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader voor zowel onderwijshuisvesting als zaken met betrekking tot aanpalende relevante wet- en regelgeving.

Hoofdstuk 4 beschrijft de gezamenlijke visie en ambitie op thema's zoals diverse vormen van samenwerking, demografische ontwikkelingen en evenwichtige en toekomstbestendige spreiding van voorzieningen over de verschillende dorpen en kernen. Ook is in dit hoofdstuk de gezamenlijke ambitie op gebouwniveau geformuleerd. In dit hoofdstuk komt zowel het verduurzamen van de bestaande gebouw-voorraad als de mogelijkheden met betrekking tot de financiering daarvan aan bod. Het bundelen van financieringsstromen voor exploitatie (schoolbesturen) en investering (gemeente), is in dit hoofdstuk beschreven als voorwaarde om de ambities waar te maken. Hoofdstuk 5 is het afsluitende hoofdstuk. De beleidskaders voor samenwerking, gebouwkwaliteit en financiering voor de realisatie zijn hierin beschreven.

1.3.2 De uitwerking

In de hoofdstukken 6 t/m 8 is de nadere uitwerking van het IHP beschreven. Hoofdstuk 6 beschrijft de leerlingenontwikkeling van de verschillende dorpen en de status van de schoolgebouwen. Hoofdstuk 7 beschrijft de visie en ambitie. Dit betreft de nadere uitwerking van de eerder geformuleerde uitgangspunten en vormt de opmaat naar mogelijke huisvestingsmaatregelen per gebied. Hoofdstuk 8 vormt de basis voor het meerjarenuitvoeringsplan (hoofdstuk 9) en het meerjareninvesteringsplan (hoofdstuk 10). In hoofdstuk 11 wordt dit IHP afgesloten met conclusies, aanbevelingen en een voorstel voor het vervolg.

1.3.3 Bijlagen

In de bijlagen zijn relevante informatiebronnen toegevoegd, evenals achtergrond-informatie. In bijlage 1 wordt het wettelijk kader nader toegelicht. In bijlage 2 is een gedetailleerde beschrijving van de leerlingenontwikkeling en de -prognoses in de gemeente Bronckhorst opgenomen. Ook is voor twee jaren een vergelijking gemaakt tussen het werkelijke leerlingenaantal en de -prognoses. Bijlage 3 geeft per kern de ruimtecapaciteit en de -behoefte (over meerdere jaren) weer. Deze bijlage geeft een gedetailleerd beeld van formele over- of ondercapaciteit.

In bijlage 4 zijn de bevindingen van de opnames van negen schoolgebouwen weergegeven. Het betreft de nadere uitwerking van de in paragraaf 6.1 opgenomen tabel. Bijlage 5 geeft het resultaat van een verkennend (bureau)onderzoek weer dat door kenniscentrum Ruimte-OK is uitgevoerd. Het is een eerste indicatie van kansrijke investeringen om het bestaande vastgoed te verduurzamen.

2 Managementsamenvatting

2.1 Inleiding

Het IHP is afgerond. Er ligt een stevige basis voor het vervolg. De kansrijke en toekomstbestendige projecten zijn beschreven. De gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk prioriteiten gesteld en er is – binnen de beperkingen van wettelijke en financiële kaders – investeringsbereidheid om de lijn van de afgelopen jaren voort te zetten en het kwaliteitsniveau van de onderwijshuisvesting verder te verbeteren. Daadwerkelijke besluitvorming daarover is op projectniveau voorbehouden aan de gemeenteraad en schoolbesturen.

Het bundelen van geldstromen vanuit de exploitatie (onderhoud en energie) en vanuit investeringen voor vervangende nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie, is een voorwaarde om gezamenlijke ambities waar te maken. Daar zijn de gemeente en schoolbesturen het over eens. Een andere voorwaarde voor het waarmaken van ambities is zorgdragen voor een evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen over dorpen en kernen. Voor omvangrijke investeringen in levensduurverlengende renovaties of nieuwbouw moet er voldoende toekomstperspectief zijn voor een termijn van 25 jaar (renovatie) of 40 jaar (nieuwbouw).

Het gebouwenbestand in de gemeente Bronckhorst is over het totaal genomen van een goed kwaliteitsniveau. De laatste jaren is fors geïnvesteerd in onderwijshuisvesting, zowel in nieuwbouw door de gemeente als in onderhoud door de schoolbesturen. Van de achttien schoolgebouwen verkeren de meeste gebouwen in een goede staat. Het verdiepende onderzoek heeft zich met name gericht op negen schoolgebouwen die weliswaar goed onderhouden zijn door de schoolbesturen (beoordeeld in de schouw door PentaRho), maar die – met name vanwege de relatief hoge leeftijd – niet of in mindere mate voldoen aan toekomstige wettelijke eisen voor onderwijshuisvesting.

2.2 Analyse

Bij het zoeken naar prioriteiten voor toekomstbestendige investeringen zijn de negen schoolgebouwen in clusters bezien. Deze schoolgebouwen zijn door PentaRho geschouwd. Daarnaast zijn er vraagstukken bij de andere scholen.

Cluster 1: Zelhem

Dit cluster betreft oudere schoolgebouwen (CBS 't Loo, De Meene en Jan Ligthart) die op meerdere vlakken niet meer voldoen aan actuele eisen qua functionaliteit en duurzaamheid. De vraag dient zich aan wat de beste oplossingsrichting is: investeren per schoolgebouw in levensduurverlengende renovatie of nieuwbouw, investeren in een gezamenlijke unilocatie of een tussenvorm.

Cluster 2: levensduurverlengende renovatie?

Voor gebouwen van de SCCSSCHL 3.0 in Wolfersveen, CBS de Rank in Toldijk en de Dorpsschool Halle is geconstateerd dat deze gebouwen op een aantal fronten niet voldoen aan redelijke eisen. De vraag dient zich aan of investeringen strikt noodzakelijk zijn of dat uitstel van investeren – om welke reden ook – een optie is.

Cluster 3: energie en binnenklimaat

De schoolgebouwen De Leer in Hengelo, de Bernardusschool in Keijenborg en De Kraanvogel in Kranenburg voldoen redelijk aan actuele eisen voor onderwijshuisvesting. Deze drie schoolgebouwen hebben gemeen dat verbeteringen op het gebied van energiebesparing en binnenklimaat wenselijk zijn.

Ook binnen dit cluster dient de vraag zich aan in hoeverre investeringen strikt noodzakelijk zijn en of deze investeringen zich financieel (energie) of maatschappelijk (gezondheid) terugverdienen.

Verduurzamen: bestaande gebouwvoorraad
Voor de totale gebouwvoorraad (alle achttien schoolgebouwen) zijn er mogelijk kansen om deze te optimaliseren door te investeren in het verduurzamen. Hiervoor is door Ruimte-OK een eerste quickscan uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn weergegeven in bijlage 5.

2.3 Bevindingen en prioritering

Per cluster is een discussie gevoerd over kansrijke en toekomstbestendige investeringen. Deze discussies hebben geleid tot de volgende bevindingen en prioriteiten.

2.3.1 Bevindingen

Cluster 1: Zelhem
De gebouwen in Zelhem zijn aan het eind van hun technische en economische levensduur. Op basis van de resultaten van de uitgevoerde schouw, zijn er voor Zelhem drie hoofdscenario's te benoemen:

- unilocatie voor twee scholen (Jan Ligthart en CBS 't Loo/De Meene) op nader te bepalen locatie (bijvoorbeeld locatie 't Loo, De Meene of locatie sporthal);
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en nieuwbouw CBS 't Loo;
- De Meene op locatie De Meene;
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en renovatie/nieuwbouw CBS 't Loo/De Meene op locatie CBS 't Loo.

Een volgende stap is dan ook het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden voor het realiseren van een unilocatie voor beide scholen. De andere twee scenario's worden als alternatief ook onderzocht, maar hebben niet de voorkeur van de schoolbesturen. drie genoemde hoofdscenario's Het haalbaarheidsonderzoek heeft als doel om te komen tot een goede afweging over een toekomstbestendige en duurzame oplossing voor de huisvesting van het basisonderwijs in Zelhem. Het huisvestingsvraagstuk in Zelhem wordt door alle betrokkenen onderschreven als eerste prioriteit.

Cluster 2: levensduurverlengende renovatie in Wolfersveen, Toldijk of Halle?
De schoolgebouwen in Wolfersveen, Toldijk en Halle vertonen allemaal – in meer of mindere mate – ouderdomsverschijnselen. Het primaire proces van onderwijs vindt dagelijks plaats. Er is geen directe noodzaak om te investeren, maar wel behoefte aan een duidelijke visie op de toekomst. Voor de scholen in Wolfersveen en Toldijk is er nog geen duidelijke visie op de lange termijn. Deze scholen hebben een constante leerlingpopulatie van respectievelijk 80 en 100 leerlingen en hebben zeker bestaansrecht.

De visie op de ideale schoolgrootte voor de school van de toekomst, is nog niet afgerond. Dat maakt dat investeringen in levensduurverlengende renovatie thans geen prioriteit hebben. Voor de Dorpsschool Halle ligt dit anders. De school heeft een omvang van ca. 120 leerlingen. In de omgeving zijn al meerdere scholen gesloten zoals de scholen in Halle-Heide en Halle-Nijman. De Dorpsschool Halle heeft hiermee een duidelijke functie voor een groter gebied. Investeren in het verbeteren van de kwaliteit in dit schoolgebouw is daarmee gerechtvaardigd. De mate waarin is een lange termijn visie- en financieringsvraagstuk. Dat vraagt om nader onderzoek als basis voor een (toekomstbestendig) investeringsbesluit voor de gemeente en het schoolbestuur over de omvang van de uit te

voeren werkzaamheden, al dan niet in relatie tot de planvorming van Stichting Sport en Ontmoeten en het leefbaarheidsvraagstuk van het dorp. Het schoolbestuur wil deze planvorming graag onderdeel laten zijn van het haalbaarheidsonderzoek. Voor de gemeente is vooralsnog het scenario om te investeren in het vervangen van de tijdelijke units het hoofdscenario.

Cluster 3: investeren in energiebesparing en binnenklimaatverbetering?
De problemen in de schoolgebouwen van De Leer, de Bernardusschool en De Kraanvogel zijn beperkt. De schoolgebouwen voldoen aan redelijke eisen qua beleving, functionaliteit en technische afwerking. Qua energiebesparing en binnenklimaatverbetering zijn in ieder geval op De Kraanvogel verbeteringen noodzakelijk. Voor de Bernardusschool is dakrenovatie een eerste prioriteit en bestaat de wens om dit te combineren met dakisolatie. Het schoolbestuur wenst een integrale afweging van de toekomst van het huidige schoolgebouw in het kader van het integrale plan zoals dat ontwikkeld is. De gemeente geeft op dit moment geen prioriteit aan de school in Keijenborg, maar is van mening dat aansluiten bij het plan van de dorpsraad middels fasering onderzocht moet worden. Bij de Kraanvogel zijn directe investeringswensen. Voor De Leer in Hengelo zijn geen directe investeringswensen, los van regulier onderhoud dan wel de duurzaamheids-opgave. Een eventuele optimalisatie kan worden meegenomen als onderdeel van de gezamenlijke ambitie om de bestaande gebouwvoorraad te verduurzamen.

Verduurzamen
Het verduurzamen van de bestaande gebouwvoorraad is een actueel thema. Het klimaat-akkoord en de daaruit voortvloeiende doelstellingen voor gemeenten en schoolbesturen doen zich niet alleen voor in de gemeente Bronckhorst. Het is een landelijk thema waarin Ruimte-OK een trekkersrol vervult.

De resultaten van het onderzoek van Ruimte-OK zijn – met name vanwege COVID-19-implicaties en de daaruit voortkomende druk op ieders agenda – nog beperkt. Ruimte-OK heeft landelijk een belangrijke rol vervuld bij de discussie over de ventilatieproblematiek in scholen. Dat heeft onder andere geleid tot de kamerbrief van minister Slob d.d. 1 oktober 2020. In deze brief wordt kenbaar gemaakt dat het kabinet in totaal € 360 miljoen beschikbaar stelt – waarvan € 320 miljoen extra – voor scholen en gemeenten om de ventilatie van schoolgebouwen te verbeteren. Dit heeft geleid tot de zogenaamde SUVIS-regeling. Gemeenten konden plannen indienen voor het verbeteren van het binnenklimaat van de scholen. De regeling gaat uit van een maximaal subsidiebedrag van 30%. De overige 70% moet middels cofinanciering door de gemeente/schoolbesturen bijgedragen worden. In de gemeente Bronckhorst zijn geen aanvragen ingediend. Cofinanciering van de plannen bleek voor de gemeente en in sommige gevallen ook voor schoolbesturen een drempel om tot aanvragen dan wel uitvoering te komen. De SUVIS-regeling kent vanaf 1 oktober 2021 een tweede tranche.

2.3.2 Prioriteiten
Het proces van totstandkoming van dit IHP heeft geleid tot twee potentiële grote projecten:
- het realiseren van toekomstbestendige en duurzame huisvesting voor het basisonderwijs in Zelhem;
- het zoveel als mogelijk oplossen van de in de Dorpsschool Halle gesignaleerde knelpunten.

Voor het haalbaar maken van deze projecten, is maximale inspanning van zowel de gemeente als schoolbesturen nodig om met inzet naar vermogen en binnen de wettelijke

mogelijkheden, de visie en ambitie te realiseren. Daarnaast hebben de gemeente en schoolbesturen afgesproken om gezamenlijk invulling te geven aan het nakomen van de afspraken uit het Klimaatakkoord. De gescheiden geldstromen en krapte in de budgetten maken dit een uitdaging die na vaststelling van het IHP nader wordt uitgewerkt met ondersteuning van Ruimte-OK en inachtneming van de mogelijkheden van de door het kabinet vastgestelde investeringsimpuls van € 360 miljoen (minus de middelen die voor de eerste tranche van de SUVIS-regeling beschikbaar zijn gesteld).

3 Wettelijk kader

Dit hoofdstuk brengt de relevante wettelijke kaders in beeld, alvorens in de volgende hoofdstukken een verdieping te maken op de visie en ambitie van de gemeente Bronckhorst en de schoolbesturen, ten aanzien van de relevante thema's. De wettelijke kaders vormen de basis voor de ambitie en ondersteunen deze ook op diverse fronten. Middels het IHP worden wetten, visie en ambitie vertaald naar de praktijk, waarbij de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk naar vermogen bijdragen.

Een strategische visie op onderwijshuisvesting houdt rekening met de huidige en toekomstige wet- en regelgeving en wordt opgesteld binnen de gestelde beleidskaders. Wettelijke kaders en de gezamenlijke visie en ambitie bieden de basis voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Bronckhorst op de korte, middellange en lange termijn. Naast de kaders voor onderwijs, zijn ook de kaders voor kinderopvang en zorg en welzijn bepalend voor de inhoud van deze strategische visie. Wet- en regelgeving dat medebepalend is voor deze strategische visie, zijn:

- Wet op het primair onderwijs (WPO);
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bronckhorst 2011;
- Wet passend onderwijs;
- Wet kinderopvang;
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- Participatiewet;
- Jeugdwet;
- Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool;
- Wet meer ruimte voor nieuwe scholen;
- Wet toekomstbestendig onderwijsaanbod;
- Klimaatakkoord.

In de navolgende paragrafen wordt een beknopte strekking van de relevante kaders uiteengezet. In de gemeente Bronckhorst zijn geen voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO aanwezig. Om die reden wordt de WEC in dit hoofdstuk niet behandeld. Omdat het VO ook geen onderdeel uitmaakt van onderhavig IHP, wordt ook de WVO in dit hoofdstuk niet behandeld. In bijlage 1 is per wet een meer uitgebreide toelichting gegeven.

3.1 WPO

In de WPO is de verantwoordelijkheid van de gemeente en schoolbesturen ten aanzien van onderwijshuisvesting geregeld. Per 1 januari 2015 is de WPO gewijzigd. De wetswijzigingen houden in dat de zorgplicht voor onderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor gemeenten vervalt. Vanaf 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen de hiervoor benodigde vergoeding rechtstreeks van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Naast de taakverantwoordelijkheid die schoolbesturen al hadden, hebben zij vanaf dat moment ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van onderhoud en aanpassingen van gebouwen en terreinen. De gemeente behoudt de wettelijke zorgplicht ten aanzien van het voorzien in voldoende onderwijscapaciteit (uitbreiding en nieuwbouw), eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakket, herstel constructiefouten en herstel en vervanging bij bijzondere omstandigheden. De uitvoering van de zorgplicht is geregeld in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.
De financiering van onderwijs is complex. De gemeente ontvangt een niet geoormerkte vergoeding in het gemeentefonds voor het uitvoeren van de wettelijke zorgplicht. De scholen ontvangen middelen voor het exploiteren van de schoolgebouwen. Deze scheiding van geldstromen leidt tot een grijs gebied, waardoor de verantwoordelijkheden niet altijd duidelijk zijn (zie paragraaf 3.2 en 4.3.2)

3.2 Status van het IHP op landelijk niveau

Op 9 mei 2018 hebben de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en sectorraden een rapport uitgebracht waarin een voorstel wordt gedaan voor drie wetswijzigingen, te weten:

- de jaarcyclus (verordening) maakt plaats voor een IHP met een looptijd van minimaal zestien jaar, waarvan de eerste vier jaar ook vastgelegd is in een meerjareninvesteringsplan;
- renovatie (levensduurverlengend) wordt een onderwijshuisvestingsvoorziening en is daarmee een taak van de gemeente;
- schoolbesturen voor PO en (V)SO mogen zelf investeren in het gebouw als dit leidt tot een financieel voordeel.

De VNG, PO-Raad en VO-raad werken samen met minister Slob aan de aanbevelingen uit het onderzoek en verwerken deze in het wetsvoorstel. De verwachting is dat het wetsvoorstel in het najaar van 2021 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Dit heeft minister Slob in juli 2020 aan de kamer laten weten. Door de demissionaire status van het kabinet (d.d. september 2021) staat deze toezegging onder druk.

3.3 Regelgeving passend onderwijs

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs in werking. Passend onderwijs gaat over alle leerlingen in het PO, VO, SO en mbo. In de praktijk gaat het vooral over alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking, chronische ziekte, gedragsprobleem of leerstoornis.

De gevolgen voor onderwijshuisvesting zijn merkbaar met betrekking tot zowel de omvang als kwaliteit. Meer leerlingen genieten binnen de ‘reguliere’ scholen onderwijs, waardoor minder leerlingen aan het (V)S(B)O deelnemen. Scholen dienen maximaal toegerust te zijn op een veranderende ‘onderwijsvraag’ (toegankelijkheid, veiligheid, MIVA-toiletten, lift, time-out-ruimten/zorgruimten, etc.). Dit heeft vooralsnog niet geleid tot aanpassing van de regelgeving en vergoedingen rondom onderwijshuisvesting.

In de kamerbrief ’evaluatie en verbeteraanpak passend onderwijs’ van d.d. 4 november 2020, is een aanpak gepresenteerd voor de uitvoering van passend onderwijs en een route naar inclusiever onderwijs. Daarin zijn 25 verbeterpunten gepresenteerd. De minister legt de focus bij wat beter moet in het onderwijs, zodat leraren, scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden weten wat ze te doen staat. In de brief wordt ook ingegaan op de noodzakelijke verbinding met gemeenten en jeugdhulp- en zorg-organisaties. Naar mening van de minister is er veel ruimte voor verbetering. De rol van de gemeente zal beter omschreven moeten worden. De ministeries van VWS en OCW gaan komend jaar met alle betrokken partijen aan de slag om deze verbinding te verbeteren. Hiervoor is het programma ‘met andere ogen’ beschikbaar. Mogelijk leiden deze stappen ook tot een vraag naar gebouwelijke aanpassingen. Door de demissionaire status van het kabinet (d.d. september 2021) staat deze toezegging onder druk.

3.4 Kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie

Per 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat peuterspeelzalen aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen als kinderopvang en dat peuterspeelzalen dezelfde juridische status krijgen als kinderopvang. Dit betekent dat ouders kinderopvangtoeslag kunnen ontvangen voor peuteropvang, mits zij hier recht op hebben. Gelijktijdig met deze wet is ook de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang geïmplementeerd. Deze wet zorgt ervoor dat de

kinder- en peuteropvang aan hogere kwaliteitseisen moeten voldoen dan voorheen verplicht was. Een deel van deze maatregelen is uitgesteld tot 1 januari 2023 (www.veranderingenkinderopvang.nl).

Vanuit het Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) ontvangt de gemeente rijksmiddelen om onderwijsachterstanden bij kinderen vroegtijdig te signaleren en bestrijden. Op grond van artikel 165, 166 en 167 van de WPO is de gemeente verantwoordelijk voor het aanbieden van een passend aanbod voor de voor- en vroegschoolse educatie (vve). De gemeente is verplicht tot het maken van afspraken met vve-aanbieders en het PO over welke kinderen in aanmerking komen voor vve, hoe de toeleiding naar vve verloopt en hoe de doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie verloopt. De uitvoering hiervan gebeurt door de kinderopvang-organisaties en groep 1 en 2 van het PO.

Op dit moment zijn er diverse ontwikkelingen rondom de kinderopvang. Er zijn plannen om kinderopvang voor een aantal dagdelen gratis toegankelijk te maken. Dit kan gevolgen hebben voor de huisvesting, zeker als de inhoudelijke en ruimtelijke koppeling met onderwijs gemaakt wordt.

3.5 Wmo, Jeugdwet en Participatiewet

De gemeenten hebben sinds 1 januari 2015 extra taken door drie grote decentralisaties. Het gaat om de overheveling van taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

3.6 Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool

In juli 2017 is de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool aangenomen door de Eerste Kamer. Hiermee wordt de vorming van samenwerkingsscholen vereenvoudigd.

3.7 Wet meer ruimte voor nieuwe scholen

Het Wetsvoorstel meer ruimte voor nieuwe scholen is aangenomen in de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Op 1 november 2020 is de wet in werking getreden. De PO-Raad geeft het volgende aan over deze nieuwe wet: *Bij invoering van deze nieuwe wet wordt het mogelijk om een school te stichten op basis van belangstelling van ouders en leerlingen. Op dit moment kan een nieuwe school op basis van een pedagogisch-didactisch of onderwijskundig concept alleen nog begonnen worden in combinatie met een erkende geloofs- of levensovertuiging, een zogenaamde richting. Terwijl er wel behoefte is aan vernieuwing en uitbreiding van het onderwijsaanbod. Met de nieuwe wet ontstaat meer ruimte om op basis van een onderwijsconcept een school te beginnen. Een kwaliteitstoets, uitgevoerd door de Onderwijsinspectie, wordt onderdeel van de startprocedure. Na de kwaliteitstoets beslist de minister van Onderwijs over de bekostiging van de nieuwe school. Indien aan alle kwaliteitscriteria wordt voldaan, staat de minister de stichting van een school toe. Als een nieuwe school na twee jaar wordt beoordeeld als kwalitatief slecht, kan deze gesloten worden.*

3.8 Wet toekomstbestendig onderwijsaanbod

Op 6 juni 2017 heeft de Eerste Kamer het Wetsvoorstel toekomstbestendig onderwijsaanbod aangenomen. De wet is op 1 januari 2018 in werking getreden. Deze wet maakt het eenvoudiger voor scholen om de richting om te zetten, uit te breiden met een richting of te verplaatsen. Door deze maatregelen worden schoolbesturen beter in staat gesteld om te anticiperen op eventuele leerlingendaling. De PO-Raad geeft aan dat het aangenomen wetsvoorstel de volgende zaken regelt:

- het wordt voor besturen makkelijker om een school om te zetten van openbaar naar bijzonder onderwijs of andersom;
- het wordt makkelijker om een school van richting te laten veranderen of binnen de gemeentegrenzen te verplaatsen;
- de opheffingsnorm mag tussentijds gesplitst worden in stedelijk en niet-stedelijk gebied binnen een gemeente;
- de deadline voor vrijwillige sluiting van openbare scholen wordt flexibeler.

3.9 Klimaatakkoord

In juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Voor de gebouwde omgeving (dus ook voor schoolgebouwen) geldt dat deze op basis van de afspraken in 2050 gasloos moeten zijn. Dat betekent isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Dit is een enorme opgave voor gemeenten en schoolbesturen. Voor nieuwe gebouwen kan hierop geanticipeerd worden, maar ook de bestaande gebouwen moeten verduurzaamd worden om aan deze afspraken te kunnen voldoen. In het Klimaatakkoord wordt ook verwezen naar het wetsvoorstel dat in voorbereiding is om het opstellen van een IHP verplicht te maken voor gemeenten. Samen met de verplichting voor schoolbesturen om een meerjarenonderhoudsplan op te stellen, biedt dit mogelijkheden om planmatig invulling te geven aan de afspraken uit het Klimaatakkoord.

3.10 Lokale regelgeving

De gemeente Bronckhorst heeft op basis van geldende landelijke wet- en regelgeving, ook lokaal beleid vastgelegd en/of is voornemens om dat te doen. Hieronder wordt hiervan een opsomming gegeven:

- beleidsregel gymlokalen: voor gymlokalen in eigendom van een PO-schoolbestuur, moet een beleidsregel opgesteld worden waarin de financiële verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud geregeld wordt. Ook na 2015 is dat een verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de gemeente Bronckhorst is dit van toepassing op de gymzaal in Kranenburg.
- bewegingsonderwijs: op dit moment ontvangen de meeste schoolbesturen voor PO een financiële bijdrage waarmee ze uren gymonderwijs kunnen inkopen bij de (geprivatiseerde) gymlokalen, sportzalen en sporthallen. De gemeente Bronckhorst is voornemens om dit beleid te evalueren.
- beleid verhuur en medegebruik: als uitvloeisel van de bepalingen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, is de gemeente voornemens om in samenspraak met de schoolbesturen beleid op te stellen voor verhuur en medegebruik van schoolgebouwen.
- onderhoud speelterreinen bij scholen: in principe zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor onderhoud aan het buitenterrein van de school. Bij sommige scholen betaalt de gemeente een bijdrage in het onderhoud omdat het terrein van de school een functie heeft in de wijk, bij gebrek aan andere speelvoorzieningen. Dit beleid moet vastgelegd worden in de Verordening materiële en financiële gelijkstelling.
- CO_2-beleid: de gemeente heeft de ambitie ‘energieneutraal in 2030’ vastgelegd in een CO_2-beleidsplan. De gemeente heeft haar gemeentelijke footprint uitgerekend, een doelstelling (met reductiemaatregelen) geformuleerd en de prestatieladder in haar organisatie geborgd door middel van een management-plan. Onderwijshuisvesting is nog niet specifiek benoemd in dit beleidsplan.

3.11 Conclusie

Niet alleen het onderwijs, maar het gehele sociale domein is volop in ontwikkeling; nieuwe wetgeving en (uitvoerings)regels zijn in sommige gevallen nog maar recentelijk in werking getreden. Deze nieuwe regels vragen om een andere kijk op onderwijshuisvesting. Een gevolg hiervan kan een aanpassing van de onderwijshuisvesting, een wens tot het beter benutten van het aantal m² huisvesting en/of integrale samenwerking zijn.

De beleidswijzigingen vragen om een integrale en strategische visie van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van samenwerken, samenwonen, exploitatie en beheer. Daarbij dient niet alleen naar traditionele samenwerkingspartners uit de eigen sector gekeken te worden, maar naar integrale samenwerking binnen het gehele domein van onderwijs, kinderopvang, sport en zorg en welzijn. Het afstemmen of aanscherpen van het lokale beleid ten opzichte van reeds veranderde wetgeving en te verwachten toekomstige wetswijzigingen, is hierbij een punt van aandacht.

4 Visie en ambitie

Bij het bepalen van de visie en ambitie waarop dit IHP is gebaseerd, is er onderscheid gemaakt in twee hoofdthema's:

- samenwerking;
- de gebouwen.

Binnen het hoofdthema *samenwerking* zijn de volgende subthema's benoemd:

- voorzieningen voor een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn;
- samenwerking met wijk- en zorgpartijen;
- passend onderwijs;
- demografie en spreiding.

Binnen het hoofdthema *de gebouwen* zijn de volgende subthema's benoemd:

- duurzaamheidsambitie;
- financieringsmogelijkheden (Total Cost of Ownership);
- ESCo's.

Per onderdeel wordt in dit hoofdstuk de ambitie en visie, ruimtelijke component en verantwoordelijkheid voor realisatie/financiering beschreven. Het wettelijk kader zoals geschetst in het vorige hoofdstuk, geeft hierbij handvatten. De visie en ambitie is een beleidsrijke vertaling van de uitvoering van het wettelijk kader zoals de gemeente en schoolbesturen dat samen voorstaan.

4.1 Samenwerking

4.1.1 Voorzieningen voor doorgaande leer- en ontwikkelingslijn

Ambitie en visie

De gemeente vindt, in samenspraak met de onderwijs- en kinderopvangpartners, de verdere ontwikkeling en verdieping van samenwerking tussen kindvoorzieningen in de gemeente Bronckhorst van groot belang. Onderwijs en opvang werken op verschillende fronten al samen. De verwachting en wens is dat deze samenwerking intensiveert, al dan niet door eventuele wijzigingen in rijksbeleid. Een versterkte koppeling tussen onderwijs en opvang betreft in eerste instantie een samenwerkingsvraagstuk. Anderzijds is het ook een ruimtelijk vraagstuk, echter hoeft dat niet per definitie zo te zijn. Voor kinderopvang zijn ook waardevolle combinaties of locaties denkbaar waarbij het onderwijs niet in ruimtelijke zin is toegevoegd.

Voor het IHP is de ruimtelijke component van belang, alsmede de verantwoordelijkheid voor de realisatie/financiering van een voorziening voor kinderen onder één dak. Alle ontwikkelingsterreinen van kinderen komen binnen dit thema aan bod. Een brede voorziening biedt een gevarieerd totaalpakket op het gebied van educatie, opvang, ontwikkeling, zorg, welzijn en vrije tijd. Dit totaalpakket is niet verdeeld op basis van een institutionele en/of organisatorische verdeling. Het komt erop neer dat onderwijs, opvang, zorg en welzijn in zo'n voorziening gelijkwaardige partners zijn, die gezamenlijk een aanbod aan diensten bieden binnen een pedagogisch kader, en het liefst heel dicht bij elkaar (fysiek). Deze voorziening biedt alle kinderen een dagprogramma voor zo lang als zij willen deelnemen. Hierbij is sprake van minimale en maximale uren met een ruim openingsregime.

Voor nu is aangegeven dat een brede voorziening onder één dak geen doel op zich is. Het is een middel dat – waar nodig en gewenst – tot mooie verbindingen kan leiden. Niet alle scholen zullen zich dus tot een brede kindvoorziening onder één dak ontwikkelen, alleen daar waar vraag en behoefte is. Samenwerking tussen diverse kindvoorzieningen is wel voor alle scholen in alle kernen een belangrijk streven. De gemeente en schoolbesturen hechten waarde aan de diversiteit van aanbod voor kinderen, in schoolgebouwen, in het groen of gekoppeld aan andere maatschappelijke voorzieningen.

Ruimtelijke component

Ten aanzien van de ruimtelijke component hebben de betrokken partners de ambitie om vanuit de behoefte van kinderen en ouders, in een kern, een integraal aanbod te doen, waarbij partijen intensief samenwerken en – waar mogelijk – ook samenwonen. In sommige situaties zijn niet alleen kindgerelateerde zorg- en welzijnsvoorzieningen aanwezig in een gebouw of in de directe nabijheid, maar ook wijkgerelateerde of maatschappelijk gerelateerde zorg- en welzijnsvoorzieningen. De gemeente en het schoolbestuur onderzoeken bij nieuwbouw en renovatie in het onderwijs de inrichting van een brede voorziening, passend bij de behoefte van kinderen en hun ouders in een kern.

Verantwoordelijkheid realisatie/financiering

De primaire verantwoordelijkheid voor de realisatie van samenwerking tussen kind-voorzieningen ligt bij de kernpartners zelf (schoolbestuur, kinderopvangorganisaties en overige maatschappelijke partners). De gemeente ziet voor zichzelf vooral een stimulerende en verbindende rol.

Investeringen in aanvullende en/of commerciële functies zijn het onderwerp van gesprek, waarbij de betrokken schoolbesturen en aanbieders van peuter- en kinderopvang een nadrukkelijke rol spelen, onder andere om financieel bij te dragen in de totstandkoming van huisvesting. Deze partijen zijn als eerste aan zet. Echter, met name bij de bouw van een brede voorziening kan het lastig zijn om private partijen te vinden die hierin willen investeren, vanwege een zeer specifieke businesscase en ingewikkelde eigendoms- en beheervraagstukken. In dat geval kan de gemeente ervoor kiezen om met niet-onderwijs-huisvestingsmiddelen te investeren in opvang of andere kindgerelateerde functies en daarbij kostendekkende huur vragen. Dit is in de gemeente Bronckhorst in elke situatie maatwerk, waarbij de gemeente in ieder geval voldoende contractuele zekerheden bij de desbetreffende instellingen dient te verwerven.

Hieronder beschrijven we de relatie van de gemeente ten opzichte van de verschillende partners:

Relatie gemeente-onderwijs → zorgplicht onderwijshuisvesting

Ten aanzien van de component onderwijs worden de gemeente en schoolbesturen bekostigd door de Rijksoverheid. De relatie tussen de gemeente en het onderwijs richt zich met name op het onderwijshuisvestingsbeleid.

De gemeente heeft de wettelijke taak en verplichting om onderwijshuisvesting (vervangende nieuwbouw en uitbreiding) te faciliteren. Deze wettelijke verantwoor-delijkheid is vastgelegd in de WPO (en WVO) en in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bronckhorst 2011.

Bij onderwijshuisvestingsvraagstukken en de zoektocht naar passende huisvesting van scholen, zijn er een aantal principes. Allereerst wordt gezocht naar oplossingen binnen bestaande gebouwen en/of dezelfde kern. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, wordt gezocht naar (huisvestings)oplossingen op fietsveilige afstand. Voor zowel het onderwijs als de kinderopvang geldt dat leegstand zoveel mogelijk moet worden voorkomen en/of benut. Indien dit niet mogelijk is, wordt gekeken naar een (kosten)efficiënte oplossing in de vorm van nieuwbouw of uitbreiding.

Relatie gemeente-kinderopvang
De gemeente heeft geen wettelijke taak voor wat betreft de huisvesting van kinder- en peuteropvang, behalve het organiseren van plekken voor voorschoolse educatie. Vanuit de zorgplicht voor onderwijshuisvesting, kan de gemeente de ontwikkeling van brede voorzieningen echter wel bevorderen en stimuleren bij (toekomstige) vraagstukken en aanvragen omtrent dit beleidsonderwerp.
De mogelijkheden om te sturen op kinderopvang zijn zeer beperkt, aangezien deze sector privaat is georganiseerd. Uiteraard heeft de gemeente hier wel de rol van toezichthouder (ondergebracht bij de GGD).

De gemeente investeert in principe niet in ruimte voor kinderopvang. De verantwoordelijkheid voor de realisatie en exploitatie van kinderopvangruimten ligt bij de desbetreffende aanbieder. Om de ontwikkeling van Integrale Kindcentra of andere samenwerkingsvormen tussen onderwijs en opvang te faciliteren, kan de gemeente in nieuwbouwsituaties wel optreden als verhuurder van vastgoed voor de kinderopvang, waarbij de risico's voor de gemeente zo veel mogelijk zijn afgedekt. Een bijdrage in het aanpassen van bestaande gebouwen voor de kinderopvang, is niet aan de orde.

Relatie gemeente-jeugdbeleid
Voor het jeugdbeleid als geheel heeft de gemeente een regiefunctie die als gevolg van de transitie jeugdzorg verder is versterkt. De gemeente heeft hierin geen taak als het gaat om huisvesting.

De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. De gemeente heeft geen wettelijke taak met betrekking tot het huisvesten van kinderopvang. Bij nieuwbouwtrajecten wordt gestreefd naar samenwonen van diverse kindpartijen ter ondersteuning van de samenwerking, passend bij de behoefte van kinderen en hun ouders. Om dit te faciliteren kan de gemeente optreden als verhuurder van het vastgoeddeel dat is bestemd voor de kinderopvang.

4.1.2 Samenwerken met wijk en zorgpartijen

Ambitie en visie
Het wijkgericht werken is sterk gekoppeld aan de Wmo en Jeugdwet. Voor het optimaal ontwikkelen van kinderen en jongeren is het belangrijk om aandacht te hebben voor de omgeving en situatie waarin zij opgroeien. Ouders hebben hierin een primaire verantwoordelijkheid. Naast ouders spelen hierin ook de professionals en vrijwilligers in algemene jeugdvoorzieningen zoals scholen, kinderopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang, sociaal team, het jongerenwerk en sportverenigingen een belangrijke rol. Al deze partijen samen vormen de pedagogische infrastructuur in de buurt. Het doel van samenwerken tussen onderwijs, zorg en welzijn is een zo optimaal mogelijke omgeving creëren waar kinderen kunnen opgroeien.

Ruimtelijke component

Het buurt- en wijkgericht werken betreft met name de afstemming/het contact tussen de diverse maatschappelijke organisaties inzake preventie. Daardoor is sprake van veelvuldig overleg in een klein comité. Dit overleg vindt, aangaande de leerlingen, bij voorkeur plaats op school. De gesprekken hebben een hoog privacy gehalte. Dit vraagt om specifieke ruimten en dus flexibiliteit.

Verantwoordelijkheid realisatie/financiering

De gemeente speelt een belangrijke rol in de regie van de pedagogische infrastructuur. De kern van gemeentelijk jeugdbeleid is preventie, dus aan de voorkant investeren in onder andere onderwijs en jeugdgezondheidszorg, om daarmee het ontstaan of erger worden van problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

Ten gunste van de preventie zien de schoolbesturen dat verbinden met andere 'vindplaatsen' waar kinderen en hun ouders/verzorgers komen, zoals ontmoetingsplaatsen in de wijk, sportcentra, etc., van belang is. Het gaat hierbij om de goede aansluiting vanuit de behoefte van de wijk naar een passend voorzieningenniveau. Dit vraagstuk overstijgt het IHP en heeft betrekking op het formuleren van een accommodatiebeleid in de gemeente. Schoolgebouwen kunnen, vooral wanneer sprake is van leegstand, inspelen op deze behoeften.

Scholen zijn een belangrijke vindplaats. Kinderen brengen een groot deel van de dag op school door. Een verbinding met zorg op school of in de nabijheid van school, is gewenst. Samenwerken is hierbij belangrijker dan samenwonen.

4.1.3 Passend onderwijs

Ambitie en visie

De scholen voor primair onderwijs (PO) in de gemeente Bronckhorst vallen onder Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Doetinchem, behalve het PO in Vorden dat onder het samenwerkingsverband IJssel | Berkel valt. Het Kompaan College in Vorden valt onder het samenwerkingsverband VO regio Zutphen. De samenwerkingsverbanden willen inhoudelijk sterk onderwijs bieden aan iedere leerling, passend bij zijn of haar onderwijs-behoefte en mogelijkheden, ononderbroken en zo thuisnabij mogelijk. Het is de ambitie om binnen het reguliere basisonderwijs en VO - en waar nodig in het (V)S(B)O - een zodanig gedifferentieerd onderwijsaanbod te creëren dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Als uitgangspunt geldt: *regulier onderwijs waar mogelijk, SO waar nodig*.

Ruimtelijke component

De ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs en de daaraan gerelateerde huisvestingsconsequenties (op het gebied van leerlingenaantallen en de daarbij behorende (ruimte)behoeften), zijn niet exact te voorspellen. Dat betekent dat het gewenst is om flexibele schoolgebouwen te hebben, waarin op een eenvoudige wijze aanpassingen doorgevoerd kunnen worden. De flexibiliteit wordt gezocht in:

- extra gespreksruimten voor professionals (zorg/ondersteuning) die - zo nodig - bij toerbeurt gebruikmaken van de ruimte;
- extra (kleinere) lesruimten waar leerlingen in een klein groepje separaat les kunnen krijgen;
- toegankelijk- en bereikbaarheid van zowel de locatie als de individuele ruimten voor leerlingen met lichamelijke beperkingen;
- specialistische voorzieningen, inrichting en inventaris gericht op de zorgvraag.

In de gemeente Bronckhorst zijn, zoals eerder aangegeven, geen voorzieningen voor (V)SO aanwezig. Leerlingen zijn aangewezen op voorzieningen in de omliggende gemeenten, wanneer het regulier onderwijs geen passend aanbod kan bieden.

Verantwoordelijkheid realisatie/financiering
De gemeente Bronckhorst is een volwaardige samenwerkingspartner met betrekking tot passend onderwijs en ziet daarbij een duidelijke koppeling en verbinding tussen haar taken ten aanzien van jeugdbeleid en de opgave van passend onderwijs. Formeel is het schoolbestuur verantwoordelijk voor gebouwelijke aanpassingen ten behoeve van een specifieke leerling. Op basis van de aanpak zoals in hoofdstuk 3 benoemd, zien de gemeente en schoolbesturen een gezamenlijke taak in het sterk inzetten op thuisnabij onderwijs.

De ontwikkeling van passend onderwijs leidt niet direct tot een huisvestingsvraag, maar vraagt wel om flexibiliteit (kleinere groepen) en andersoortige ruimten.

4.2 Demografie en spreiding

Ambitie en visie
De gemeente en schoolbesturen willen onderwijs bereikbaar houden voor alle leerlingen in de gemeente. De afgelopen jaren zijn diverse voorzieningen voor onderwijs gesloten dan wel geclusterd op één centrale plek. De verwachting is dat het leerlingenaantal in de gemeente Bronckhorst de komende jaren nog verder zal dalen. Dit betekent dat nog meer scholen zullen sluiten. Het besluit om een school te sluiten, is voorbehouden aan een schoolbestuur. Zij nemen deze besluiten op basis van kwalitatieve, organisatorische en financiële argumenten. Hierbij is ook de afstand tot de dichtstbijzijnde volgende voorziening een factor die meespeelt.

Er is een gezamenlijke ambitie om geen ‘witte vlekken’ (gebieden waar de afstand voor kinderen naar een basisschool te groot worden) te laten ontstaan. Geografische spreiding van scholen over de hele gemeente is wenselijk, waarbij de gemeente en schoolbesturen uiteraard handelen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. De gemeente en schoolbesturen hanteren vooralsnog geen ondergrens voor het openhouden van een voorziening, anders dan de gemeentelijke opheffingsnorm van 36 leerlingen en de landelijke ondergrens van 23 leerlingen om voor bekostiging in aanmerking te komen.

Ruimtelijke component
De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Deze geldt voor alle bekostigde scholen. Scholen onder de opheffingsnorm, die op basis van de WPO toch in stand gehouden worden, vallen ook onder deze zorgplicht. De gemeente zal bij eventuele renovatie of nieuwbouw van scholen de toekomstbestendigheid mee laten wegen bij het wel of niet doen van een investering. Krimp van leerlingenaantal leidt tot leegstand in gebouwen. Bij renovatie of nieuwbouw van een gebouw met leegstand, kan hierop geanticipeerd worden door een kleiner gebouw te realiseren dan wel een deel af te stoten.

Verantwoordelijkheid realisatie/financiering
De gemeente heeft zoals gezegd voor alle bekostigde scholen een zorgplicht in het kader van onderwijshuisvesting. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie van schoolgebouwen. Bij leegstand kan hierdoor een probleem ontstaan, omdat de bekostiging is gerelateerd aan het aantal leerlingen en niet aan het gebouw. Voor de lange termijn (na 2035) is het van belang om samen vroegtijdig in gesprek te gaan om antwoord te vinden op de vraag in hoeverre het realistisch is om het bestaande

onderwijsaanbod in iedere kern te behouden. Wellicht is een verdere clustering wenselijk dan wel noodzakelijk.

De gemeente en schoolbesturen hanteren vooralsnog geen ondergrens voor het open-houden van een onderwijsvoorziening. Er is een gezamenlijke ambitie en commitment om geen 'witte vlekken' te laten ontstaan. In het kader van het IHP wordt bij vraag-stukken rondom instandhouding van scholen een brede en gezamenlijke afweging gemaakt of het noodzakelijk en verantwoord is om te investeren. Hierbij is aandacht en ruimte voor ieders verantwoordelijkheid.

4.3 De gebouwen

4.3.1 Duurzaamheidsambitie

Definitie en begrippenkader

Duurzaamheid is een breed begrip en gaat verder dan het gebouw. In dit hoofdstuk beperken we ons tot de gebouwelijke kaders.

Om uniformiteit en duidelijkheid rond de term duurzaam bouwen te verkrijgen, zijn diverse keurmerken en certificaten ontwikkeld, (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn) wordt vooral bij de bouw van scholen en maatschappelijk vastgoed toegepast.

De GPR onderscheidt de duurzaamheidsthema's energie, milieu, gezondheid, gebruiks-kwaliteit en toekomstwaarde. Een duurzaam gebouw beperkt zich niet tot een goede energieprestatie, maar scoort hoog op al deze thema's. Voor het IHP wordt de focus op de thema's energie en gezondheid gelegd. Met betrekking tot de energieprestatie en CO_2-reductie is de routekaart voor verduurzamen van onderwijshuisvesting een belangrijke richtlijn. Het Programma van Eisen Frisse Scholen 2015, opgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), geeft goede richtlijnen voor een gezond school-gebouw. Dit Programma van Eisen kent verschillende ambitieniveaus.

Ambitie en visie

De gemeente Bronckhorst heeft in haar Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030, gedateerd september 2019, voortkomend uit het Klimaatakkoord 2019, onder andere de volgende doelen verwoord:

- energieneutraal in 2030;
- 100% lokale energieopwekking in 2030;
- 45% energiebesparing in de gemeente.

De kanttekening is gemaakt dat deze ambitie van toepassing is op gemeentelijke gebouwen. Onderwijsgebouwen zijn weliswaar door de gemeente gefinancierd, echter behoort het juridisch eigendom toe aan de schoolbesturen[2]. Onderwijs kent een scheiding van geldstromen waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor investeringen ten aanzien van nieuwbouw en uitbreiding, en de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van gebouwen.

De schoolbesturen zijn op basis van het Energieakkoord 2013 en de uitwerking daarvan in het Klimaatakkoord 2019 verplicht om zogenaamde 'erkende maatregelen' door te voeren. Ook de PO-Raad en VO-Raad hebben zich gecommitteerd met het Klimaat-akkoord. In de gemeente Bronckhorst is de actuele situatie versnipperd. Sommige

[2] *Dit is in de gemeente Bronckhorst nog niet voor alle schoolgebouwen vastgelegd.*

schoolbesturen hebben proactief energiebesparende maatregelen doorgevoerd, anderen hebben deze in voorbereiding of koppelen deze aan natuurlijke onderhoudsmomenten.

Alle schoolbesturen hebben aangegeven dat er sprake is van een ambitie om de gebouwvoorraad te verduurzamen. Daarbij is ook aangegeven dat - conform de voorgaande omschrijving van het begrippenkader - verder gekeken moet worden dan energiebesparing. Naast energiebesparing en CO_2-reductie werd aandacht gevraagd voor de thema's gezondheid (Frisse Scholen) en gebruikskwaliteit.

De ambitie van zowel de gemeente als schoolbesturen is gericht op het verduurzamen van de schoolgebouwen. De bijzondere financieringsstructuur (gescheiden geldstromen voor investering door gemeente en exploitatie door schoolbestuur) en de daarmee samenhangende regelgeving (zoals het investeringsverbod in huisvesting voor het PO), is geen onoverkomelijke belemmering. De gemeente en schoolbesturen hebben de visie om het verduurzamen van de schoolgebouwen te zien als een gezamenlijke opgave en als wezenlijk onderdeel van het toekomstig IHP. Hierbij is het van belang dat de gemeente en schoolbesturen transparant zijn over de (financiële) mogelijkheden en onmogelijkheden.

4.3.2 Financieringsmogelijkheden

Om de verduurzamingsopgave – en de financiering daarvan – inzichtelijk te maken, wordt eerst ingegaan op de verschillende stadia van gebouwen c.q. investeringsprojecten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwbouw, levensduurverlengende renovatie en de bestaande gebouwvoorraad. Voor de verschillende investeringen zijn de verantwoordelijkheden in meer of mindere mate geregeld.

Nieuwbouw

De gemeente is verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw.

Renovatie

Het begrip 'renovatie' is in de onderwijshuisvesting niet nader gedefinieerd. Dit leidt tot (te) veel discussie over de financiering daarvan. De toekomstige beleidslijn – waarover wetgeving vanuit het Rijk in voorbereiding is – gaat inhouden dat levensduurverlengende renovatie een volwaardig alternatief is voor vervangende nieuwbouw. Wanneer – om welke reden ook – sprake is van vervangende nieuwbouw, wordt de afweging gemaakt tussen nieuwbouw of renovatie op hetzelfde kwaliteitsniveau. Zie hiervoor ook hoofdstuk 2 en bijlage 1.

Bestaande gebouwvoorraad

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor de instandhouding (onderhoud) en exploitatie (waaronder de energierekening) van het gebouw. Investeringen in het verduurzamen van gebouwen zijn in de regelgeving over onderwijshuisvesting niet gedefinieerd. Het onderscheid tussen investeren en exploiteren is bij elke investeringsbeslissing een onderwerp van discussie. Dat geldt voor zowel nieuwbouw als renovatie, alsmede voor het verduurzamen van de bestaande gebouwvoorraad. Het voor het PO geldende investeringsverbod in onderwijshuisvesting en de mate waarin dit al dan niet wordt toegestaan door de onderwijsinspectie, maakt het er niet eenvoudiger op. Gelukkig zijn er veel goede voorbeelden in het land. Dat blijkt ook uit het door PentaRho uitgevoerde onderzoek naar de financiering van duurzame IHP's. *'Waar een wil is, is een weg. Vertrouwen is een voorwaarde.'*

Total Cost of Ownership

Verduurzaming van gebouwen, zowel nieuw als bestaand, vraagt om een integrale benadering. Het samenbrengen van financieringsstromen voor de investering én exploitatie, leidt tot betere en meer duurzame gebouwen. Het vergt een open houding en een behoorlijke mate van specialistische kennis van zowel de gemeente als de school-besturen, om investeringsbeslissingen vanuit deze grondhouding te benaderen.

Er zijn verschillende vormen van Total Cost of Ownership (TCO). Grofweg onderscheiden we (bij nieuwbouwprojecten) drie vormen:

- op elementniveau (bijvoorbeeld de afweging tussen aluminium of houten kozijnen);
- op gebouwniveau (bijvoorbeeld het realiseren van een onderhoudsarm en energiezuinig gebouw, door het langdurig overhevelen van de MI-vergoeding);
- op portefeuilleniveau (verschillende vormen van doordecentralisatie).

In het kader van het IHP voert het te ver om deze varianten nader te beschouwen. Dit wordt onderdeel van de projectplannen die voortvloeien uit het IHP. In het proces om te komen tot het IHP is wel gediscussieerd over de visie op de verduurzamingsopgave. De bevindingen zijn in het onderstaande kader samengevat.

De gemeente en schoolbesturen hebben een gezamenlijke opgave. Ook bij nieuwbouw (of renovatie als volwaardig alternatief van nieuwbouw) streven de gemeente en schoolbesturen naar voortzetting van het beleid. Dat wil zeggen: realiseren van een hogere kwaliteit dan wettelijk is voorgeschreven met betrekking tot energieprestatie, binnenklimaat en onderhoudsbesparende maatregelen. Deze ambitie kan alleen worden waargemaakt wanneer de financieringsstromen – op welke wijze dan ook – worden gebundeld.

Met andere woorden: zowel de gemeente als schoolbesturen dragen binnen hun bevoegd- en mogelijkheden bij aan investeringen, welke ten goede komen aan de duurzaamheid en/of de toekomstige exploitatie van de onderwijsgebouwen.

4.3.3 Energy Service Company

Definitie

Een Energy Service Company (ESCo) is een bedrijf dat het energiebeheer voor langere tijd overneemt en daarvoor investeringen doet (welke zichzelf terugverdienen).

De dagelijkse praktijk

Om energie te besparen in schoolgebouwen, zijn tal van initiatieven ontwikkeld. Deze vallen niet allemaal onder de definitie ESCo, maar zijn wel min of meer gelijkwaardig. Een greep uit de initiatieven die zijn besproken:

- de grotere ingenieursbureaus (bijvoorbeeld Sweco) in combinatie met BNG (Bank Nederlandse Gemeenten);
- de kleinere gespecialiseerde adviesbureaus (onder andere Frog Energy);
- diverse initiatieven:
  a. Slim Opgewekt (besparen en bewust worden);
  b. Energy Challenges (besparen en bewust worden, Hotze Hofstra);
  c. Project Zonnescholen (onder andere gezamenlijk/regionaal inkopen);
  d. Ruimte-OK (biedt verschillende vormen van ondersteuning).

Op gebouwniveau (dat gaat dus verder dan alleen het overnemen van de energie-rekening) zijn ook diverse modellen ontwikkeld. De BNG heeft in 2019 de Onderwijsdagen georganiseerd, waarbij drie verschillende bedrijven hun aanpak hebben toegelicht (https://www.bngbank.nl/onderwijsdagen). Deze innovatieve financieringsmodellen zijn met name geschikt bij nieuwbouw.

Wat past bij de gemeente Bronckhorst?
In het proces om te komen tot onderhavig IHP, is gesproken over de kansen van ESCo's (of vergelijkbare initiatieven) voor het verduurzamen van de onderwijshuisvesting. De bevindingen van deze visiebijeenkomst op 12 maart 2020 zijn in het onderstaande kader samengevat.

De gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk de ambitie om het bestaande vastgoed te verduurzamen. Om een start te maken, is inzicht nodig in de status van de individuele gebouwen, maar er is ook behoefte aan een goed geregisseerd proces. Daarvoor is een gezamenlijke investeringsbereidheid. Om een goede start te maken, zien partijen het raadplegen van Ruimte-OK als een goede vervolgstap.

De onderzoeksresultaten van Ruimte-OK zijn – met name vanwege de impact van COVID-19 op het IHP-proces – enigszins vertraagd. Een nadere uitwerking hiervan vindt plaats na vaststelling van het IHP.

Na vaststelling van het IHP werken de gemeente en schoolbesturen de resultaten van het onderzoek van Ruimte-OK uit tot een uitvoeringsplan voor het verduurzamen van het bestaande vastgoed.

5 Beleidskader voor het IHP

Op basis van de relevante thema's is inzichtelijk geworden dat bij een onderwijshuisvestings-vraagstuk veel verschillende onderwerpen en partijen komen kijken. Er moeten keuzes worden gemaakt, er zijn beleidsterreinen waar wel of geen beleid voor is geformuleerd en er zijn zaken waar je weinig invloed op hebt, zoals de terugloop van het leerlingenaantal.

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste uitgangspunten van de hoofdthema's *samenwerking* en *de gebouwen* samen en formuleren we de ambitie die daaruit volgt.

5.1 Samenwerking

- De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. De gemeente heeft geen directe taak met betrekking tot het huisvesten van kinderopvang.
- Bij nieuwbouwtrajecten wordt bij behoefte gestreefd naar samenwonen van diverse kindvoorzieningen ter ondersteuning van de samenwerking, passend bij de behoefte van kinderen en hun ouders.
- Om Integrale Kindcentra of andere samenwerkingsvormen tussen onderwijs en opvang te faciliteren, kan de gemeente bij nieuwbouw optreden als verhuurder van vastgoed voor de kinderopvang, waarbij de risico's voor de gemeente moeten zijn afgedekt.
- Scholen zijn een belangrijke vindplaats. Kinderen brengen een groot deel van de dag op school door. Een verbinding met zorg op school of in de nabijheid van de school, is gewenst.
- De ontwikkeling van passend onderwijs leidt niet direct tot een huisvestings-vraag, maar vraagt wel om flexibiliteit en andersoortige ruimten.

5.2 De gebouwen

- De gemeente en schoolbesturen zien het verduurzamen van de schoolgebouwen als een gezamenlijke opgave en als wezenlijk onderdeel van het toekomstig IHP.
- Speerpunten bij het verduurzamen zijn energiebesparing (CO_2-reductie) en gezondheid (Frisse Scholen).
- Bij recht op vervangende nieuwbouw (conform wet- en regelgeving) wordt de afweging gemaakt tussen nieuwbouw of renovatie op hetzelfde kwaliteitsniveau.
- Zowel de gemeente als schoolbesturen dragen binnen hun bevoegdheden en mogelijkheden bij aan investeringen, welke ten goede komen aan de duurzaam-heid en/of toekomstige exploitatie van de onderwijsgebouwen.
- De gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk de ambitie om het bestaande vastgoed te verduurzamen.

5.3 Ambitie

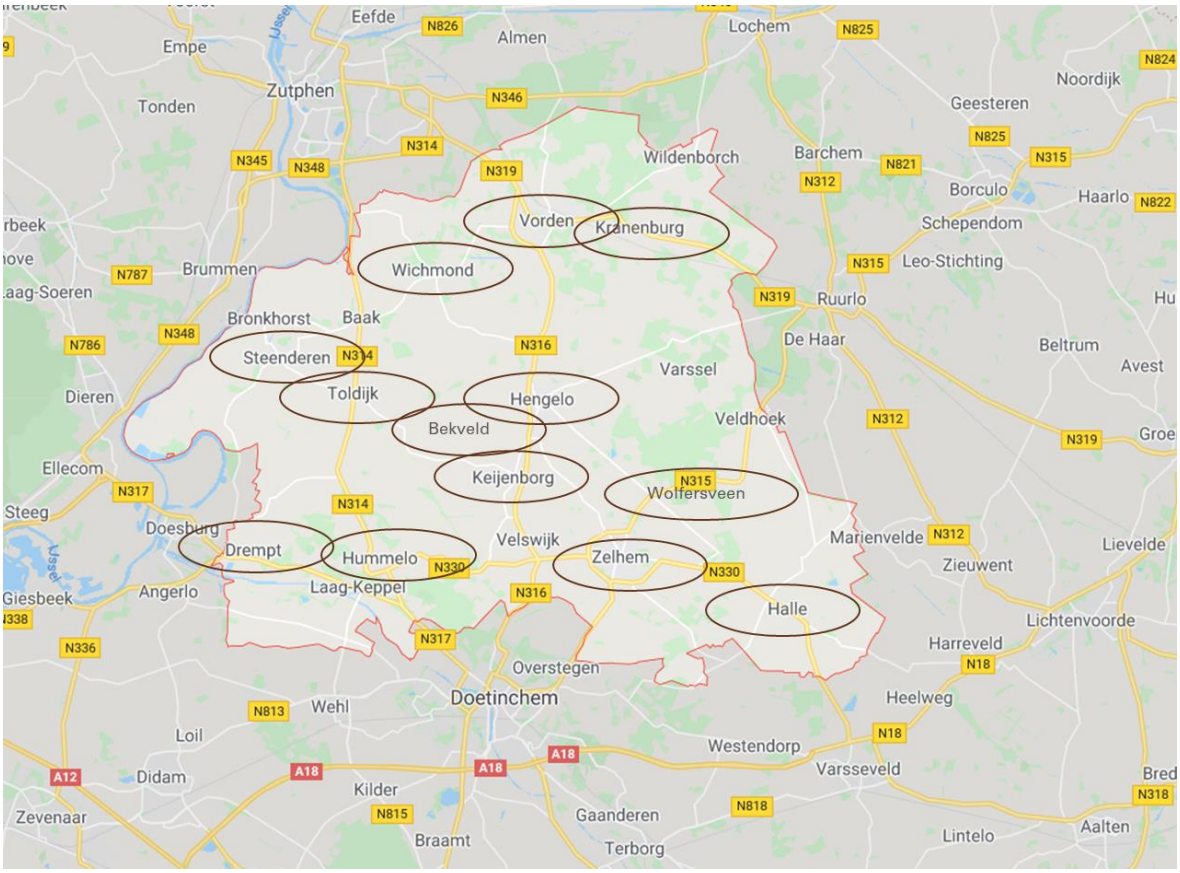
De gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk de ambitie om op een beleidsrijke wijze uitvoering te blijven geven aan het onderwijshuisvestingsbeleid. Het beleid uit het verleden wordt hiermee – ook in tijden van financiële onzekerheid – gecontinueerd. Dit betekent dat binnen de hoofdthema's *samenwerking* en *de gebouwen* oplossingen voor huisvestingsvraagstukken gekozen worden die bijdragen aan de uitvoering van de inhoudelijke doelstellingen op deze thema's, en waarbij tevens toegewerkt wordt naar een toekomstbestendige en duurzame oplossing. Partijen geven uitvoering aan deze gezamenlijke ambitie binnen de eigen verantwoordelijkheid en naar vermogen.

6 Beschrijving dorpen en scholen

In bijlage 2 is een algemene situatiebeschrijving gegeven van het onderwijs in de gemeente Bronckhorst, de leerlingenontwikkeling over de afgelopen jaren en de prognoses voor de komende jaren. In paragraaf 6.1 gaan we in op de schouwen die bij negen door de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk geselecteerde gebouwen zijn uitgevoerd.

In de gemeente Bronckhorst zijn dertien dorpen waar één of meerdere basisscholen gevestigd zijn. In de overige dorpen en buurtschappen zijn geen scholen gevestigd. In dit hoofdstuk wordt verder ingezoomd op de verschillende deelgebieden. Vanaf paragraaf 6.2 wordt per dorp inzicht gegeven in de ontwikkelingen van het aantal leerlingen en de verhouding tussen de capaciteit van de gebouwen en de ruimtebehoefte voor de komende tien jaar. Bijlage 3 bevat tabellen met deze gegevens per school.

In de analyse in dit hoofdstuk is alleen gerekend met de onderwijscapaciteit en formele leegstand op basis van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bronckhorst. Medegebruik en verhuur door bijvoorbeeld kinderopvangorganisaties, is niet verwerkt in de capaciteit. Leegstand wordt in dit hoofdstuk formele leegstand genoemd omdat de leegstand in de praktijk meestal wordt gebruikt door de school zelf of door andere (kind)voorzieningen.

6.1 Schouwen schoolgebouwen

De gemeente en schoolbesturen zijn overeengekomen dat bij negen schoolgebouwen een schouw uitgevoerd diende te worden, omdat bij deze gebouwen vragen zijn met betrekking tot de technische en functionele staat. Dit zijn:

- CBS ’t Loo;
- De Meene;
- Jan Ligthart;
- SCCSSCHL 3.0;
- CBS de Rank;
- Dorpsschool Halle;
- De Leer;
- Bernardusschool;
- De Kraanvogel.

De overige negen gebouwen zijn niet geschouwd en bevinden zich een goede staat.

In deze paragraaf gaan we inhoudelijk in op de bevindingen van de schouwen, die door PentaRho als onafhankelijk adviesbureau zijn uitgevoerd conform het kwaliteitskader van Ruimte-OK. In het onderstaande figuur is een totaaloverzicht van de schouwen weergegeven. In bijlage 4 zijn de resultaten van de schouwen per gebouw opgenomen.

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	Totaaloverzicht	Totaaloverzicht									
Opname datum	Mei/juni 2020	Mei/juni 2020									
Gesproken met											
		Versie	**25-jun-20**								
		Strategische afwegingen maken			**Investeren in renovatie?**			**Frisse Scholen en energie**		
		CBS 't Loo	De Meene	Jan Ligthart	SCCSSCHL 3.0	De Rank	Dorpsschool Halle	De Leer	Bernardus-school	De Kraanvogel
		Zelhem	Zelhem	Zelhem	Wolfersveen	Toldijk	Halle	Hengelo	Keijenborg	Kranenburg
Beleving	Overwegend (zeer) matig, verouderd	Buitenzijde	Jaren '70	Veel gebreken	Verouderd	Noodunits	Noodunits			
Gebruik (functionaliteit)	Overwegend in orde, acceptabel	Geen lift	?		Incl. extra m²				Overruimte	
Techniek										
Energie	Overwegend slecht									
Frisse Scholen	Matig tot slecht	Norm?								
Afwerkingsniveau	Goed onderhouden, maar verouderd	Invest. 2013	Verouderd	Verouderd	Div. niet oké	Verouderd	Verouderd	Buitenzijde		
Overige bijzonderheden										
		Investering 2013			Eigendom Stichting	Betonrot		Aanpassing in 2005	Betonrot	
	Niet goed									
	Aanpassingen nodig/gewenst									
	Acceptabel/goed									
	Gedifferentieerd beeld									

Een belangrijke bevinding is dat de schoolgebouwen goed onderhouden zijn, maar dat ten aanzien van energie en Frisse Scholen op alle negen scholen maatregelen nodig zijn om te kunnen voldoen aan de ambities zoals verwoord in hoofdstuk 2, 3 en 4. Het beeld dat uit de schouwen ontstaat, sluit aan bij het landelijke beeld van schoolgebouwen. Op basis van de uitkomsten van de schouwen, kunnen we de gebouwen vervolgens in drie clusters verdelen met de bijbehorende scenario’s.

Cluster 1 - strategische afweging

Het eerste cluster zijn de scholen in de kern Zelhem. Deze gebouwen zijn verouderd, gedateerd in afwerking, beleving, techniek en deels ook in functionaliteit. Het gebouw van De Meene en Jan Ligthart voldoen technisch en functioneel het minst. Bij CBS 't Loo is het beeld genuanceerder. Voor de scholen in Zelhem moet onzes inziens een strategische afweging gemaakt worden waarbij rekening wordt gehouden met de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van de oplossing. Deze afweging moet gemaakt worden op basis van ambitie en techniek. Uiteraard spelen financiën ook een rol. Voor Zelhem zijn er onzes inziens drie hoofdscenario's:

- unilocatie voor twee scholen (Jan Ligthart en CBS 't Loo/De Meene) op nader te bepalen locatie (bijvoorbeeld locatie 't Loo, De Meene of locatie sporthal);
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en nieuwbouw CBS 't Loo/ De Meene op locatie De Meene;
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en renovatie/nieuwbouw CBS 't Loo/De Meene op locatie CBS 't Loo.

Wanneer deze scenario's financieel niet mogelijk zijn, is instandhouding van de schoolgebouwen samen met maatregelen ten aanzien van Frisse Scholen en energiebesparing het minimum dat moet gebeuren om de scholen de komende jaren in stand te kunnen houden. Op de middellange termijn zal dan opnieuw naar de situatie gekeken moeten worden.

Cluster 2 - levensduurverlengende renovatie

Het tweede cluster van scholen zijn:

- CBS de Rank, Toldijk;
- SCCSSCHL 3.0, Wolfersveen;
- Dorpsschool Halle, Halle.

Voor deze drie scholen geldt dat een investering in een levensduurverlengende renovatie vanuit technisch oogpunt nodig is/te rechtvaardigen is. Wel moet hierbij voor alle drie scholen het toekomstperspectief meegenomen worden.

De prognoses (MOOZ, juni 2019) geven voor alle drie de scholen een redelijk stabiel beeld en hun ligging is ook enigszins decentraal. Wanneer deze scholen zouden verdwijnen wordt de afstand voor leerlingen uit deze gebieden naar de dichtstbijzijnde school groter.

Cluster 3 - instandhouding en maatregelen energie en Frisse Scholen

Het derde cluster van scholen zijn:

- De Leer, Hengelo;
- De Kraanvogel, Kranenburg;
- Bernardusschool, Keijenborg.

Voor deze scholen geldt in hoofdlijnen dat met maatregelen ten aanzien van energiebesparing en Frisse Scholen, de gebouwelijke situatie op orde is. Nadere details zijn beschreven in hoofdstuk 8 en bijlage 4.

In hoofdstuk 8 worden de uitkomsten van de schouwen betrokken bij de richting die voor het IHP wordt bepaald.

6.2 Zelhem

Zelhem is gelegen in het zuidoostelijke deel van de gemeente Bronckhorst. In Zelhem zijn drie basisscholen gevestigd. In de navolgende tabel is per school het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose weergegeven.

Zelhem				Telling Prognose (MOOZ)			
Naam school	**Naam schoolbestuur**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Het Loo	GelderVeste	1971	1.261	144	136	126	120
PC Basisschool De Meene	GelderVeste	1975	1.125	164	154	143	135
Basisschool Jan Ligthart	Stichting IJsselgraaf	1960	890	231	234	217	205

De prognose laat zien dat het leerlingenaantal op alle drie de basisscholen in Zelhem de komende tien jaar afneemt. De verwachte leerlingendaling bij de scholen is ook terug te zien in de ontwikkeling van de ruimtebehoefte van de scholen. De navolgende tabel laat zien wat het verschil is tussen de capaciteit en de ruimtebehoefte voor de komende tien jaar in Zelhem. Hieruit blijkt dat momenteel sprake is van een overschot dat de komende tien jaar toeneemt.

Zelhem	Prognose													
Naam school	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	524	517	505	490	486	480	475	469	478	475	470	467	464	461
ruimtebehoefte in m² bvo	3.235	3.202	3.142	3.064	3.044	3.017	2.990	2.957	3.002	2.990	2.965	2.948	2.931	2.917
capaciteit in m² bvo	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276	3.276
verschil (+overschot, - tekort)	41	74	134	212	232	259	286	319	274	286	311	328	345	359

CBS 't Loo

Bij CBS 't Loo neemt het leerlingenaantal de komende jaren licht af. Op dit moment en op termijn is sprake van een formeel ruimteoverschot van zo'n 400 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen overeen; 136 om 135.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
CBS 't Loo	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	136	134	132	128	126	125	124	122	124	124	123	122	121	120
ruimtebehoefte in m² bvo	885	873	862	843	833	829	825	815	826	823	816	812	808	804
capaciteit in m² bvo	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261
verschil (+overschot, - tekort)	376	388	399	418	428	432	436	446	435	438	445	449	453	457

De Meene
Bij De Meene is ook sprake van een lichte afname van het aantal leerlingen. Op de school is sprake van een ruimteoverschot van ruim 200 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 154 om 146. De daling gaat dus sneller dan geprognosticeerd.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
De Meene	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	154	152	149	144	143	142	140	138	141	140	138	137	136	135
ruimtebehoefte in m² bvo	972	964	948	922	919	914	902	893	907	903	896	891	885	881
capaciteit in m² bvo	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125
verschil (+overschot, - tekort)	153	161	177	203	206	211	223	232	218	222	229	234	240	244

Jan Ligthart
Op Jan Ligthart daalt het aantal leerlingen de komende jaren van rond de 230 naar rond de 200 leerlingen. Jan Ligthart heeft te maken met een tekort aan m². Dit tekort wordt opgelost door inzet van het losse gebouwtje op het schoolplein dat in eigendom is van het schoolbestuur. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 234 om 215. De daling gaat dus sneller dan geprognosticeerd.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Jan Ligthart	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	234	232	225	218	217	213	211	209	213	212	209	208	206	205
ruimtebehoefte in m² bvo	1.378	1.365	1.332	1.299	1.292	1.274	1.263	1.249	1.269	1.264	1.253	1.245	1.238	1.232
capaciteit in m² bvo	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890
verschil (+overschot, - tekort)	-488	-475	-442	-409	-402	-384	-373	-359	-379	-374	-363	-355	-348	-342

Voor alle drie de scholen in Zelhem zijn schouwen uitgevoerd. Het gebouw van Jan Ligthart is in 1960 gebouwd. Technisch en functioneel is op deze school sprake van grote vraagstukken. Bij de verdieping speelt dat de toegang en vluchtwegen aandachtspunten zijn. De Meene is niet uitgebreid geschouwd. Dit typische jaren ’70-gebouw kent de nodige technische en functionele beperkingen. Het identieke gebouw van de voormalige Schildersoordschool is inmiddels gesloopt.

CBS ‘t Loo is gebouwd in 1971 en is met uitzondering van de energieprestatie technisch-functioneel redelijk op orde. Er is op dit moment geen directe aanleiding voor renovatie of vervangende nieuwbouw als alleen naar de gebouwelijke situatie van dit afzonderlijke gebouw gekeken wordt.

Schoolbestuur GelderVeste heeft een gedetailleerd onderzoek laten verrichten naar de gebouwen van De Meene en CBS ‘t Loo. De resultaten daarvan liggen vast in rapport van adviesbureau Thero van september 2019 en januari 2020. De bevindingen komen in grote lijnen overeen met de resultaten van de door PentaRho uitgevoerde schouw.

Een eventuele investeringsimpuls in de drie gebouwen in Zelhem moet worden bezien in combinatie en relatie met de visie, de ambitie en het toekomstperspectief.

6.3 Hengelo

Hengelo is gelegen in het midden van de gemeente Bronckhorst. Er zijn drie basisscholen in het dorp gevestigd. In de navolgende tabel is per school het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose weergegeven.

Hengelo				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	**Naam schoolbestuur**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Chr. Jenaplanschool Pierson	GelderVeste	2014	1.274	99	114	110	108
Openbare Basisschool Rozengaardsweide	Stichting IJsselgraaf	2014	959	86	88	89	86
Basisschool De Leer	PRO8	1964	1.230	175	156	153	149

De prognose voor de komende jaren laat zien dat er op Jenaplanschool Pierson een lichte stijging wordt verwacht. De prognose van Rozengaardsweide laat zien dat het leerlingenaantal naar verwachting stabiel blijft. Ten slotte laat de prognose van De Leer een afname in het leerlingenaantal zien. Overall gezien is er in het dorp Hengelo sprake van een groot ruimteoverschot van meer dan 1.100 m² bvo.

Hengelo	Prognose													
Naam school	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	360	351	346	346	352	357	358	358	353	353	350	348	345	343
ruimtebehoefte in m² bvo	2.411	2.364	2.339	2.343	2.368	2.395	2.402	2.398	2.376	2.375	2.362	2.349	2.336	2.326
capaciteit in m² bvo	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463	3.463
verschil (+overschot, - tekort)	1.052	1.099	1.124	1.120	1.095	1.068	1.061	1.065	1.087	1.088	1.101	1.114	1.127	1.137

Jenaplanschool Pierson
Jenaplanschool Pierson is samen met Rozengaardsweide gevestigd in een gebouw uit 2014. In het gebouw is ook kinderopvang gehuisvest. Het leerlingenaantal van Jenaplanschool Pierson is volgens de leerlingenprognoses redelijk stabiel rond de 110 leerlingen. Er is sprake van een ruimteoverschot van ongeveer 500 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 114 om 97. De daling gaat dus sneller dan geprognosticeerd.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Jenaplanschool Pierson	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	114	111	109	109	110	112	112	113	111	111	110	109	109	108
ruimtebehoefte in m² bvo	772	756	746	750	754	766	765	767	758	758	754	750	746	743
capaciteit in m² bvo	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274
verschil (+overschot, - tekort)	502	518	528	524	520	508	509	507	516	516	520	524	528	531

Rozengaardsweide

Rozengaardsweide is zoals aangegeven samen met Jenaplanschool Pierson gevestigd in een gebouw uit 2014. Het leerlingenaantal van Rozengaardsweide is redelijke stabiel rond de 90 leerlingen. Er is sprake van een ruimteoverschot van 300 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen redelijk overeen; 91 om 88.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Rozengaardsweide	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	91	88	87	87	89	90	90	90	89	89	88	87	87	86
ruimtebehoefte in m² bvo	656	644	639	638	645	652	653	652	646	647	643	640	636	634
capaciteit in m² bvo	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959
verschil (+overschot, - tekort)	303	315	320	321	314	307	306	307	313	312	316	319	323	325

De Leer

De Leer is gevestigd in een gebouw uit 1964. Het leerlingenaantal is volgens de prognoses stabiel rond de 150 leerlingen. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 156 om 189. Het leerlingenaantal stijgt fors, terwijl de prognoses een stabiele situatie voorspellen.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
De Leer	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	156	152	150	150	153	154	156	155	153	153	152	151	150	149
ruimtebehoefte in m² bvo	983	964	954	955	969	977	984	979	972	970	965	959	954	949
capaciteit in m² bvo	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230
verschil (+overschot, - tekort)	247	266	276	275	261	253	246	251	258	260	265	271	276	281

Voor De Leer is een schouw uitgevoerd. Dit gebouw dateert uit 1964 en is – met uitzondering van de energieprestatie – technisch-functioneel redelijk op orde. De gevel is weliswaar gedateerd, maar er is geen directe aanleiding voor renovatie of vervangende nieuwbouw.

6.4 Keijenborg

Ook Keijenborg is gelegen in het midden van de gemeente Bronckhorst. Er is één basisschool in het dorp gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Keijenborg				**Telling**	**Prognose (MOOZ)**		
Naam school	**Naam**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Sint Bernardus-School	PRO8	1970	1.216	113	109	91	83

De prognose is dat het leerlingenaantal van de Bernardusschool de komende jaren afneemt. Deze leerlingenontwikkeling vertaalt zich door in de ontwikkeling van de ruimtebehoefte. In dit dorp is sprake van een fors ruimteoverschot dat de komende jaren toeneemt tot ongeveer 600 m² bvo in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 109 om 101. De daling gaat dus sneller dan geprognosticeerd.

Keijenborg	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	109	104	96	92	91	87	84	82	85	85	85	84	83	83
ruimtebehoefte in m² bvo	747	723	685	664	656	638	624	612	627	630	626	623	620	617
capaciteit in m² bvo	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216
verschil (+overschot, - tekort)	469	493	531	552	560	578	592	604	589	586	590	593	596	599

Voor de Bernardusschool is ook een schouw uitgevoerd. Het schoolgebouw stamt uit 1970 en is functioneel op orde en bouwkundig in goede staat. Er worden wel problemen ondervonden aan het binnenklimaat en aan de overmaat qua ruimte. Daarnaast is bij dit gebouw sprake van betonrot in de vloeren. Dit is een constructiefout die onder verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Minimaal een keer per twee jaar wordt een inspectie uitgevoerd en indien nodig worden maatregelen getroffen. Ook is er een actueel vraagstuk met betrekking tot de status van de dakbedekking en het al dan niet isoleren van het dak.

6.5 Bekveld

Bekveld is naast Keijenborg en Hengelo gelegen in het midden van de gemeente Bronckhorst. In Bekveld is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Bekveld				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
Chr Basisschool Bekveld	GelderVeste	1921	470	48	51	48	47

De prognose is dat het leerlingenaantal van CBS Bekveld stabiel blijft, net onder de 50 leerlingen. De school zit daarmee boven de gemeentelijke opheffingsnorm van

36 leerlingen. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 51 om 45. De daling van het aantal leerlingen gaat dus sneller dan voorspeld.

Bekveld	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	51	51	49	49	48	49	49	49	48	48	48	48	47	47
ruimtebehoefte in m² bvo	454	455	446	445	443	446	445	444	442	443	441	439	437	436
capaciteit in m² bvo	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470
verschil (+overschot, - tekort)	16	15	24	25	27	24	25	26	28	27	29	31	33	34

In Bekveld is in de komende jaren sprake van een verwaarloosbaar ruimteoverschot.

6.6 Wolfersveen

Wolfersveen is gelegen in het oosten van de gemeente Bronckhorst. In Wolfersveen staat één basisschool. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Wolfersveen				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
Sccsschl 3.0	GelderVeste	1931	802	74	79	78	76

Uit de prognose blijkt dat SCCSSCHL 3.0 het leerlingenaantal stabiel ziet blijven tot 2033. Dit zorgt ervoor dat het ruimteoverschot in Wolfersveen ook stabiel blijft met 220 m^2 aan overschot in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen volledig overeen; 79 leerlingen.

Wolfersveen	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	79	78	79	78	78	78	77	77	78	77	77	77	76	76
ruimtebehoefte in m² bvo	599	593	598	590	592	591	587	587	591	588	587	585	584	582
capaciteit in m² bvo	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802
verschil (+overschot, - tekort)	203	209	204	212	210	211	215	215	211	214	215	217	218	220

Ook voor SCCSSCHL 3.0 is een schouw uitgevoerd. De school is gebouwd in 1931. Aan het begin van deze eeuw is het gebouw uitgebreid met semipermanente huisvesting. Functioneel is het gebouw passend bij de doelgroep, echter is het technisch gezien op een aantal punten afgeschreven. Het binnenklimaat en de overmaat aan ruimte vraagt om aandacht. De status van het gedeelte 'semipermanente bouw' is zeer slecht. Een bijzonderheid van dit gebouw is de eigendomssituatie. De gemeente huurt het hoofd-gebouw van een externe partij. Op basis van de gebouwelijke situatie is een investering noodzakelijk.

6.7 Halle

Het dorp Halle is gelegen in het zuidoosten van de gemeente Bronckhorst. In dit dorp is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Halle				Telling		Prognose (MOOZ)	
Naam school	**Naam schoolbestuur**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Dorpsschool Halle	Halse schoolvereniging	1976	754	121	127	131	124

De prognose laat zien dat het leerlingenaantal de komende jaren nagenoeg stabiel blijft, met een lichte stijging in 2023 en 2024 naar 131 leerlingen. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 127 om 117. Het werkelijke aantal leerlingen daalt, terwijl de prognoses een stabiel beeld laten zien.

Halle	Prognose													
Naam school	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	127	126	129	131	131	129	128	129	128	127	126	125	124	124
ruimtebehoefte in m² bvo	838	835	850	860	859	849	845	850	845	839	834	830	826	822
capaciteit in m² bvo	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754
verschil (+overschot, - tekort)	-84	-81	-96	-106	-105	-95	-91	-96	-91	-85	-80	-76	-72	-68

Kijkend naar de ruimtebehoefte voor Dorpsschool Halle blijkt dat de komende jaren sprake is van een tekort met een piek in 2023 en 2024 van ca. 105 m^2. Opgemerkt moet worden dat deze vergelijking is gemaakt met de permanente capaciteit. Dorpsschool Halle heeft op dit moment ook de beschikking over enkele noodlokalen van in totaal 96 m² bvo.

Ook voor Dorpsschool Halle is een schouw uitgevoerd. Het gebouw bestaat uit meerdere bouwdelen. Het basisgebouw dateert uit 1976. Aan de achterzijde zijn noodlokalen geplaatst en aan de voorzijde is het gebouw tussen 2002 en 2005 uitgebreid. De noodunits zijn van slechte kwaliteit en ook het basisgebouw uit 1976 heeft beperkingen. Technisch gezien is het gebouw op een aantal fronten afgeschreven. Het binnenklimaat vraagt om aandacht. Mogelijke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd op de energieprestatie, de ventilatie/het binnenklimaat, de akoestiek en op het afwerkingsniveau van de noodunits (binnen en buiten). Op basis van de gebouwelijke situatie is een investering noodzakelijk.

6.8 Steenderen

Steenderen ligt in het westelijke deel van de gemeente Bronckhorst. In Steenderen is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Steenderen				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
Basisschool de Pannevogel	PRO8	2016	1.787	194	191	157	142

De Pannevogel is gevestigd in een gebouw uit 2016. De prognose voor de komende jaren laat zien dat De Pannevogel te maken krijgt met een forse terugloop van het leerlingen-aantal naar ongeveer 142 leerlingen in 2033. De prognose voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 191 om 183. De daling gaat dus iets sneller dan voorspeld.

Steenderen	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	191	178	172	167	157	149	146	141	143	145	145	144	143	142
ruimtebehoefte in m² bvo	1.162	1.097	1.068	1.038	989	949	932	908	920	932	928	923	918	914
capaciteit in m² bvo	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787
verschil (+overschot, - tekort)	625	690	719	749	798	838	855	879	867	855	859	864	869	873

Kijkend naar de ruimtebehoefte in Steenderen is de verwachting dat een fors toenemend ruimteoverschot ontstaat dat oploopt tot bijna 900 m² bvo in 2033.

6.9 Toldijk

Het dorp Toldijk ligt net als Steenderen in het westen van de gemeente Bronckhorst. In Toldijk is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Toldijk				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
PC Basisschool De Rank	GelderVeste	1964	754	97	95	85	82

De prognose laat een lichte afname zien in het leerlingenaantal van CBS de Rank. Deze daling zorgt ervoor dat het ruimteoverschot in Toldijk de komende jaren toeneemt tot naar verwachting ongeveer 140 m^2 bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 95 om 99. De daling van het aantal leerlingen gaat minder hard dan geprognosticeerd.

Toldijk	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	95	93	94	88	85	86	84	83	85	85	84	83	83	82
ruimtebehoefte in m² bvo	675	667	671	641	626	632	622	617	628	628	622	619	616	613
capaciteit in m² bvo	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754
verschil (+overschot, - tekort)	79	87	83	113	128	122	132	137	126	126	132	135	138	141

Tevens is voor CBS de Rank een schouw uitgevoerd. Het bouwjaar van dit gebouw is 1964. Functioneel is het gebouw op orde, echter is het gebouw technisch verouderd. Investeringen in de huisvesting van CBS de Rank zijn gewenst, maar er is geen sprake van acute noodzaak. Ook van dit gebouw is een gedetailleerd onderzoeksrapport van Thero beschikbaar. Op basis van de gebouwelijke situatie is een investering noodzakelijk.

6.10 Wichmond

Wichmond is gelegen in het noorden van de gemeente Bronckhorst. Ook in dit dorp is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Wichmond				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
De Garve	Ver. Interconfessioneel onderwijs	1960	816	92	86	72	63

De Garve is gevestigd in een gebouw dat in 1960 is gerealiseerd. In 2012 is het gebouw gerenoveerd. De prognose laat zien dat het leerlingenaantal op deze school de komende jaren afneemt tot naar verwachting 63 leerlingen in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen redelijk overeen; 86 om 88.

Wichmond	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	86	83	79	77	72	67	64	65	65	65	64	64	63	63
ruimtebehoefte in m² bvo	635	616	597	586	564	536	523	525	528	526	523	521	519	517
capaciteit in m² bvo	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816
verschil (+overschot, - tekort)	181	200	219	230	252	280	293	291	288	290	293	295	297	299

Kijkend naar de ruimtebehoefte blijkt dat in Wichmond het ruimteoverschot verder toeneemt naar bijna 300 m^2 bvo in 2033.

6.11 Kranenburg

Het dorp Kranenburg is net als Wichmond gelegen in het noordelijke deel van de gemeente Bronckhorst. In Kranenburg is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Kranenburg				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
Basissch De Kraanvogel	St. Samenw. School Kranenburg e.o.	1986	1.013	84	71	59	55

De prognose laat zien dat De Kraanvogel te maken krijgt met een terugloop van het leerlingenaantal tot ca. 55 leerlingen in 2033. De verwachte leerlingendaling is ook terug te zien in de ontwikkeling van de ruimtebehoefte in Kranenburg. Uit de navolgende tabel blijkt dat momenteel sprake is van een fors overschot dat de komende jaren toeneemt tot ruim 500 m^2 bvo in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 71 om 83. Het leerlingenaantal daalt niet, maar blijft vooralsnog stabiel.

Kranenburg	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	71	66	64	60	59	57	58	58	58	57	56	56	56	55
ruimtebehoefte in m² bvo	558	530	520	503	497	488	492	493	489	485	483	481	480	478
capaciteit in m² bvo	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013
verschil (+overschot, - tekort)	455	483	493	510	516	525	521	520	524	528	530	532	533	535

Ook voor De Kraanvogel een schouw uitgevoerd. Dit gebouw dateert uit 1986 en is functioneel zeer op orde. De eigen gecreëerde extra oppervlakten (verdiepingen) bieden veel mogelijkheden. De kunststof kozijnen functioneren nog goed. Het binnenklimaat en het hoge energieverbruik vragen aandacht.

6.12 Vorden

Ook Vorden is gelegen in het noorden van de gemeente Bronckhorst. In dit dorp zijn twee scholen gevestigd. In de navolgende tabel is per school het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose weergegeven.

Vorden				Telling Prognose (MOOZ)			
Naam school	**Naam schoolbestuur**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Dorpsschool Vorden	Stichting IJsselgraaf	2007	1.055	102	93	77	71
Basisschool De Hoge Voorde (t/m 2016 De Vordering)	SKBG	2012	2.025	283	273	225	208

De prognoses voor de komende jaren laten zien dat het dorp Vorden in zijn geheel te maken krijgt met een terugloop van het leerlingenaantal. Beide scholen laten een forse krimp zien in hun leerlingenaantallen. Samen hebben de twee scholen een forse leegstand die oploopt naar bijna 1.300 m² bvo in 2033.

Vorden	Prognose													
Naam school	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	366	342	329	313	302	293	296	298	292	287	284	282	280	279
ruimtebehoefte in m² bvo	2.239	2.119	2.055	1.973	1.920	1.873	1.890	1.897	1.869	1.845	1.830	1.821	1.810	1.802
capaciteit in m² bvo	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080
verschil (+overschot, - tekort)	841	961	1.025	1.107	1.160	1.207	1.190	1.183	1.211	1.235	1.250	1.259	1.270	1.278

OBS De Dorpsschool
OBS De Dorpsschool is gevestigd in een gebouw uit 2007. Het leerlingenaantal van deze school neemt de komende jaren conform de prognoses af van ruim 90 naar rond de 70. Er is sprake van een ruimteoverschot van bijna 500 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 93 om 104. De verwachte daling zet vooralsnog niet in.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
OBS De Dorpsschool	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	93	86	84	80	77	74	75	76	74	73	72	72	71	71
ruimtebehoefte in m² bvo	666	634	621	600	587	574	579	581	574	568	564	562	559	557
capaciteit in m² bvo	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
verschil (+overschot, - tekort)	389	421	434	455	468	481	476	474	481	487	491	493	496	498

De Hoge Voorde

De Hoge Voorde is gevestigd in een gebouw uit 2012. Het leerlingenaantal neemt de komende jaren conform de prognoses af van 270 naar iets meer dan 200 leerlingen. Met de afname van het aantal leerlingen neemt het ruimteoverschot toe; van ruim 400 m² in 2020 tot bijna 800 m² in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingen-aantal komen niet helemaal overeen; 273 om 264. Het leerlingenaantal daalt iets sneller dan is voorspeld.

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
De Hoge Voorde	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	273	256	245	233	225	219	221	222	218	214	212	211	209	208
ruimtebehoefte in m² bvo	1.573	1.485	1.434	1.373	1.333	1.299	1.311	1.316	1.295	1.277	1.266	1.259	1.251	1.245
capaciteit in m² bvo	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025
verschil (+overschot, - tekort)	452	540	591	652	692	726	714	709	730	748	759	766	774	780

6.13 Drempt

Drempt ligt in het zuidwesten van de gemeente Bronckhorst. Er is één basisschool in dit dorp gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Drempt				**Telling**	**Prognose (MOOZ)**		
Naam school	**Naam schoolbestuur**	**Bouwjaar**	**Capaciteit**	**2019**	**2020**	**2024**	**2033**
Basisschool de Klimtoren	Stichting IJsselgraaf	2013	1.406	102	107	97	94

De Klimtoren is gevestigd in een gebouw uit 2013. De prognose voor deze school is dat het leerlingenaantal licht zal dalen tot naar verwachting 94 leerlingen in 2033. Deze leerlingenontwikkeling vertaalt zich door in de ontwikkeling van de ruimtebehoefte. In Drempt zal het ruimteoverschot naar verwachting toenemen tot ruim 700 m² bvo in 2033. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 107 om 92. Het leerlingenaantal daalt sneller dan geprognosticeerd.

Drempt	**Prognose**													
Naam school	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	107	98	99	96	97	95	98	93	94	96	96	95	95	94
ruimtebehoefte in m² bvo	737	694	698	682	686	680	693	668	673	680	681	680	676	675
capaciteit in m² bvo	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406
verschil (+overschot, - tekort)	669	712	708	724	720	726	713	738	733	726	725	726	730	731

6.14 Hummelo

Hummelo is ook gelegen in het zuidwestelijke deel van de gemeente Bronckhorst. In dit dorp is één basisschool gevestigd. In de navolgende tabel is het bouwjaar, de capaciteit in m² bvo en de prognose voor deze school weergegeven.

Hummelo				Telling	Prognose (MOOZ)		
Naam school	Naam schoolbestuur	Bouwjaar	Capaciteit	2019	2020	2024	2033
OBS De Woordhof	Stichting IJsselgraaf	2009	1.680	153	143	142	140

De prognose is dat het leerlingenaantal van OBS de Woordhof, dat gevestigd is in een gebouw van 2009, vanaf 2020 stabiel blijft. Het forse ruimteoverschot blijft om die reden nagenoeg ook stabiel, rond de 850 m² bvo. De prognoses voor 2020 en het werkelijke leerlingenaantal komen niet overeen; 143 om 152. Het leerlingenaantal daalt minder snel dan voorspeld.

Hummelo	Prognose													
Naam school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	143	138	141	139	142	145	143	146	142	143	142	142	141	140
ruimtebehoefte in m² bvo	920	894	907	899	912	927	919	933	913	919	917	913	908	905
capaciteit in m² bvo	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770
verschil (+overschot, - tekort)	850	876	863	871	858	843	851	837	857	851	853	857	862	865

7 Van visie naar huisvesting

In hoofdstuk 4 zijn de van belang zijnde thema's uitgewerkt en vertaald naar consequenties voor de huisvesting. In de uitwerking is te lezen dat de thema's niet op zichzelf staan en dus met elkaar verbonden zijn. Hoofdstuk 5 geeft een samenvatting van deze thema's en ambities.

In hoofdstuk 8 wordt vanuit de bestaande huisvestingssituatie, in relatie tot de thema's, aangegeven wat de benodigde maatregelen zijn om in de planningsperiode van het IHP (t/m 2035) de onderwijshuisvesting passend bij de visie en ambitie te krijgen. De maat-regelen die genoemd worden, zijn primair gericht om te zorgen dat de huisvesting voor het onderwijs op orde komt (vanuit de beleidsrijke visie en ambitie). Dat is enigszins een enkelvoudige opgave en veelal een opgave per schoollocatie.

De projecten in het volgende hoofdstuk komen onder meer voort uit het voldoen aan de regelgeving rondom onderwijshuisvesting (leerlingenprognoses, normatieve ruimtebehoefte etc.) als minimum. Het past bij hoe we in Nederland voor elke doelgroep een eigen regelgeving, bekostiging en systemen hebben georganiseerd, ook binnen het onderwijs. Het is in de praktijk daarmee moeilijk om over deze grenzen heen, de zo gewenste verbindingen te leggen of zelfs te integreren zonder dat niet aan de regels wordt voldaan (bijvoorbeeld verantwoording over bestedingen aan de autoriteiten).

Vanuit de thema's samenwerking en gebouw zoals beschreven in hoofdstuk 3 en 4 is het juist van belang om wel te verbinden/verbreden/integreren vanuit de verschillende doelgroepen. In dit hoofdstuk is het kader opgenomen om vanuit deze inhoudelijke visie tot integrale huisvestingsoplossingen (lees: dus géén enkelvoudige oplossing) te komen voor de verschillende dorpen dan wel cluster van dorpen in de gemeente Bronckhorst.

7.1 Ambitieniveau

Met de in hoofdstuk 4 uitgewerkte inhoudelijke thema's, is in hoofdstuk 5 een beleidsrijk ambitieniveau vastgelegd. Dit ambitieniveau reikt verder dan een beleidsarme invulling van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting. In de onderwijsvisie van de gemeente en de schoolbesturen staat het kind centraal. De gemeente en de schoolbesturen willen graag dat kinderen opgroeien in een veilige en gezonde omgeving, zodat zij zich goed kunnen voorbereiden op de toekomst, zich breed ontwikkelen en actieve deelnemers aan de samenleving worden. Het onderwijs is de plaats waar ruimte is voor de brede ontwikkeling van elk kind.

Het bieden van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen voor 0- tot 13-jarigen, de versterking van de relatie tussen onderwijs en (jeugd-)zorg en de verbinding tussen onderwijs, sport en cultuur, zijn hierin de belangrijkste beleidslijnen die door de gemeente en schoolbesturen zijn geformuleerd. Om deze ambities te stimuleren wil de gemeente waar mogelijk de vorming van kindcentra faciliteren, waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd met samenwerking met de andere partners uit het sociaal domein.

Concreet betekent dit het volgende:

- maatwerk in de dorpen en wijken;
- (I)KC is 'vindplaats' van het kind;
- verbinden van kennis uit verschillende disciplines;
- faciliteren van samenwerking tussen professionals bij bijvoorbeeld taalontwikkeling en sociaal emotionele ontwikkeling;

- eenduidige aanpak van onderwijs en hulpverlening naar gezinnen;
- ononderbroken ontwikkelingslijn voor alle kinderen van 0–13 jaar;
- duidelijke pedagogische omgeving voor kinderen en ouders;
- verbonden met andere relevante maatschappelijke instellingen (lokaal maatwerk);
- flexibilisering van bestaande gebouwen, multifunctionaliteit;
- voorbereid op de verdere invoering van passend onderwijs (inclusieve samenleving, thuisnabijheid);
- tegengaan van verspilling van middelen voor bijvoorbeeld onderzoeken en rapportages.

De gemeente en schoolbesturen hechten waarde aan een pluriform onderwijsaanbod, dat geldt voor zowel de levensbeschouwelijke identiteit als de onderwijskundige diversiteit. De vorming van een kindcentra wordt gefaciliteerd, echter wanneer een andere keuze wordt gemaakt zal dat zeker ook worden gerespecteerd.

Passende onderwijshuisvesting kan slechts gerealiseerd worden middels nauwe samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen, voorschoolse organisaties, plaatselijke initiatieven vanuit bijvoorbeeld vitale kernen, maatschappelijke partners, ouders en omwonenden (partnerschap). Die samenwerking vraagt om heldere regievoering op het proces tot realisatie. Die noodzaak tot samenwerking geldt tevens voor de bekostiging c.q. financiering van bijvoorbeeld de opgave vanuit het Klimaatakkoord, bij bouwkundige aanpassingen of nieuwbouw. De opgave is groot, de financiële middelen beperkt. Gemeente en professionals uit het onderwijs en de kinderopvang werken toe naar het faciliteren van een ononderbroken ontwikkelingslijn voor kinderen en jeugd van 0-13 jaar. Om dat te kunnen realiseren werken zij intensief samen aan de vormgeving van een ‘warme overdracht’ en professionele netwerken, zodat kinderen in een goede omgeving kunnen werken aan hun talentontwikkeling. Om dat te faciliteren is kwalitatief goede en toekomstbestendige huisvesting noodzakelijk voor zowel onderwijs als kinderopvang. Dit kan worden geconcretiseerd middels de vorming van (Integrale) Kindcentra, bijvoorbeeld door aanpassing van bestaande gebouwen, dan wel door nieuwbouw. Langlopende samenwerking met bijvoorbeeld de kinderopvang, jeugdzorg en andere organisaties, kan worden gefaciliteerd door bij nieuwbouw c.q. renovatie van onderwijsvoorzieningen passende ruimte te realiseren (passende jas). Partijen houden daarbij een goede spreiding over de gemeente in het oog.

Het doel van samenwerken tussen onderwijs, zorg en welzijn is een zo optimaal mogelijke omgeving creëren waar kinderen kunnen opgroeien. De partijen streven naar een zo passend mogelijk aanbod in de nabijheid van de woonadressen van kinderen. De gemeente streeft daarom naar een verbinding met zorg op school of in de nabijheid van een school.

De gemeente en schoolbesturen willen onderwijs bereikbaar houden voor alle kinderen in de gemeente. Geografische spreiding van de scholen (zonder witte vlekken) over de hele gemeente is wenselijk. Bij investeringen wordt wel het toekomstperspectief (bijvoorbeeld de ontwikkeling van het aantal leerlingen) van de school in de afweging betrokken.

Ten aanzien van de gebouwen is de ambitie van zowel de gemeente als schoolbesturen gericht op het verduurzamen van de schoolgebouwen. Voor nieuwbouw (of renovatie als volwaardig alternatief van nieuwbouw) streven de gemeente en schoolbesturen naar het realiseren van de hoogst mogelijke kwaliteit en duurzaamheid. Er ontstaat hierbij mogelijk wel een spanning tussen ambitie en beschikbare middelen.

Ten aanzien van het bestaande vastgoed hebben de gemeente en schoolbesturen de ambitie om te verduurzamen in eerste instantie gekoppeld aan natuurlijke momenten (zoals het plegen van onderhoud). Er zijn ook andere opties denkbaar om het verduurzamen een hogere prioriteit te geven. In de volgende paragraaf gaan we daar nader op in.

7.2 Verduurzaming bestaand vastgoed

Bij de meeste schoolgebouwen in de gemeente Bronckhorst spelen ook vragen ten aanzien van energiebesparing en Frisse Scholen. In het kader van verduurzaming hebben de schoolbesturen al diverse maatregelen getroffen. Vaak zijn deze maatregelen gekoppeld aan een natuurlijk moment (groot onderhoud), maar er zijn ook scholen waar zonnepanelen zijn geplaatst. De gemeente en schoolbesturen staan gezamenlijk voor de opgave om invulling te geven aan de afspraken in het Klimaatakkoord. Bij nieuwbouwtrajecten is dit niet ingewikkeld, echter voor bestaande gebouwen ligt dit gecompliceerder.

De vergoeding die schoolbesturen ontvangen voor de materiële instandhouding, is in veel gevallen al niet toereikend om een gebouw in stand te houden, laat staan om extra maatregelen te treffen. Ook de middelen die de gemeente ontvangt in het gemeentefonds, zijn ontoereikend voor deze opgave. Met behulp van Ruimte-OK wordt als uitvloeisel van het IHP in beeld gebracht in welke gebouwen geïnvesteerd kan en moet worden, waarbij de terugverdientijd van bepaalde maatregelen in relatie tot het toekomstperspectief van de scholen ook meegenomen moet worden.

Ruimte-OK heeft een eerste inventarisatie uitgevoerd en een richting bepaald. De uitkomsten hiervan zijn te vinden in bijlage 4. Na vaststelling van het IHP worden deze resultaten door de gemeente en schoolbesturen uitgewerkt naar een concrete aanpak.

8 Van visie naar huisvesting per gebied

In het vorige hoofdstuk is een beschrijving gegeven van de huidige situatie in de verschillende dorpen op de scholen. In dit hoofdstuk wordt de vertaling gemaakt van visie en ambitie naar richtinggevende uitspraken voor de onderwijshuisvesting.

8.1 Zelhem

De drie schoolgebouwen in Zelhem zijn alle drie verouderd. Bij De Meene en Jan Ligthart zijn de functionele en technische gebreken het grootst, zo is uit de schouwen gebleken. Grote investeringen zijn (op termijn) nodig bij alle drie de gebouwen. Het totale leerlingenaantal neemt de komende tien tot vijftien jaar volgens de prognoses af naar ongeveer 470 leerlingen. In paragraaf 6.1 zijn bij de uitkomsten van de schouwen drie scenario's benoemd:

- unilocatie voor twee scholen (Jan Ligthart en CBS 't Loo/De Meene) op nader te bepalen locatie (bijvoorbeeld locatie 't Loo, locatie De Meene of locatie sporthal);
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en nieuwbouw CBS 't Loo/ De Meene op locatie De Meene;
- renovatie/nieuwbouw Jan Ligthart op huidige locatie en renovatie/nieuwbouw CBS 't Loo/De Meene op locatie CBS 't Loo.

Deze scenario's zijn ook al eerder benoemd.

Vanuit de gemeente is er geen wettelijke plicht om te investeren, echter reikt de ambitie van dit IHP verder. Ook in voorgaande jaren is het gemeentelijk beleid gebaseerd op 'wat willen we realiseren' in plaats van 'wat moeten we investeren'. Daar sluit dit IHP op aan. De problemen die zich voordoen in Zelhem betreffen onder andere de variaties in omvang. De schoolgebouwen van CBS 't Loo en De Meene hebben een overcapaciteit, terwijl de Jan Ligthart te krap is bemeten.

In technische zin voldoen de drie schoolgebouwen in Zelhem niet aan de actuele eisen voor de luchtkwaliteit en temperatuurbeheersing. 's Zomers is het in de gebouwen veel te warm, 's winters is het te koud. Ook de levensduur van de materialen aan de binnen- en buitenzijde nadert de houdbaarheidsgrens. Om de levensduur van de schoolgebouwen op een acceptabel niveau te verlengen, zijn investeringen nodig.

Investeringen voor de korte termijn om de gebouwen voor bijvoorbeeld vijf jaar op een acceptabel niveau te houden, zijn vanuit economisch oogpunt niet rendabel. Dat geld kan beter ingezet worden voor een duurzaam alternatief.

Enkele jaren gelden hebben de betrokken schoolbesturen en hun directeuren de zogenaamde Rijke Onderwijsvisie voor Zelhem opgesteld: *"de visie op onderwijs richt zich op de ontwikkeling van kinderen van 0 tot en met 13 jaar, waarbij het kind centraal staat en op de toekomst is gericht. De ontwikkeling wordt hierbij op maat actief ondersteund,*

zodat ieder kind de aandacht en ondersteuning krijgt die nodig is om zich optimaal te ontwikkelen.

Om dit te kunnen realiseren streven we naar één of meerdere duurzame onderwijs-instelling(en) die geschikt is/zijn om samen te gaan wonen met betrokken partijen om een diversiteit aan (onderwijs, sport, kinderopvang en cultuur) activiteiten aan te kunnen bieden. Hierbij is het van belang dat de onderwijsinstelling(en) én de omgeving zo worden ingericht dat de 21e-eeuwse vaardigheden bij kinderen optimaal ontwikkeld kunnen worden. Daarnaast moet het mogelijkheden bieden om het leerproces van kinderen positief te beïnvloeden door extra te kunnen bewegen, waarbij het zowel binnen alsook buiten plaats kan vinden. Bewegen vergroot namelijk niet alleen de prestaties maar ook het plezier in het leren. Omdat deze instelling(en) deel uitmaakt/maken van een breder netwerk binnen Zelhem, zijn er allerlei kansen om ook de samenwerking met andere instellingen te faciliteren, waarvan zowel het onderwijs als de samenwerkingspartners kunnen profiteren."

Schoolbesturen en directeuren hebben in dat kader de wens uitgesproken om te komen tot één gebouw, waarin twee scholen gehuisvest worden, te weten één openbare basisschool en één christelijke basisschool (dit zou betekenen een fusie van De Meene en 't Loo).

Het nieuwe gebouw dat dan gerealiseerd zou moeten worden, zou een gebouw moeten zijn waarin beide scholen intensief samenwerken. Ze bieden een rijke, diverse en inspirerende leef- en leeromgeving. Ze bieden samen mogelijkheden om te werken aan een integraal aanbod van kunst en cultuur, natuur, sport, muziek, creativiteit, ontspanning, onderwijs, opvang en opvoeding. De scholen zullen zich onderwijs-conceptueel van elkaar onderscheiden, zodat in Zelhem een onderwijskundig pluriform aanbod geboden kan worden. Beide scholen werken in dit IKC volgens één pedagogische visie die kinderen in staat stelt om hun talenten optimaal te ontwikkelen. Het IKC biedt doorlopende ontwikkelingslijnen, dagarrangementen en kind nabije zorg. School-bestuurlijk worden de scholen ten opzichte van elkaar zo gepositioneerd dat samenwerking gestimuleerd wordt en onderlinge concurrentie wordt belemmerd. De huidige locatie van de Looschool is benoemd als geschikte locatie, maar is na onderzoek niet geschikt gebleken (PentaRho U21198).

Een volgende stap is dan ook het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden voor het realiseren van een unilocatie voor beide scholen. De andere twee scenario's worden als alternatief ook onderzocht, maar hebben niet de voorkeur van de schoolbesturen. Het haalbaarheidsonderzoek heeft als doel om te komen tot een goede afweging over een toekomstbestendige en duurzame oplossing voor de huisvesting van het basisonderwijs in Zelhem. Een onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek is de verbinding met andere partijen zoals kinderopvang en sport. Ook de locatie en mogelijkheden voor alternatieve financiering worden hierin meegenomen.

Het doel is het realiseren van een toekomstbestendig en duurzaam antwoord op de huisvestingsvraagstukken van de drie schoolgebouwen in relatie tot visie en ambitie. Hiertoe wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd.

8.2 Hengelo

Jenaplanschool Pierson en Rozengaardsweide zijn gevestigd in een relatief nieuw gebouw uit 2013. In het gebouw is ook kinderopvang gevestigd. De derde basisschool in Hengelo is De Leer. Uit de schouw van dit gebouw is gebleken dat dit gebouw technisch en functioneel voldoet. Wel zijn er energetisch en ten aanzien van ventilatie vragen. De stip op de horizon is dat op de lange termijn ook De Leer gevestigd wordt in het gebouw aan de Rozenstraat. Voorwaarde is dat dit voor de scholen passend is. Binnen de looptijd van het IHP is dit niet aan de orde. De scholen zijn vooralsnog passend gehuisvest. Het eventueel verduurzamen van het gebouw van De Leer moet afgewogen worden in de relatie tot het toekomstperspectief.

Op de lange termijn streven de scholen naar een unilocatie voor het basisonderwijs in Hengelo in het gebouw aan de Rozenstraat. Op dit moment zijn de scholen passend gehuisvest. Maatregelen ten aanzien van het verduurzamen van het gebouw van De Leer, moeten in het licht van het toekomstperspectief genomen worden. Kijkend naar de toekomst zijn er voor het onderwijs in de kern Hengelo een aantal scenario's denkbaar:

- *drie scholen in twee gebouwen;*
- *twee scholen in één gebouw;*
- *eén school in één gebouw.*

8.3 Keijenborg

De Bernardusschool in Keijenborg is gevestigd in een gebouw uit 1970. In 2017 is er door het toenmalige college van de gemeente Bronckhorst gevraagd aan partijen om een verbinding te maken tussen onderwijs, sport en ontmoeting in het dorp. Door het huidige college van de gemeente Bronckhorst is aangegeven dat een koppeling met het onderwijs op dit moment niet realistisch is. Het schoolbestuur en de Stichting Dorpsraad Keijenborg en omgeving zien dat anders. Er is een plan uitgewerkt vanuit een integrale blik op het dorp Keijenborg waarin sport, onderwijs en andere verenigingen gehuisvest worden op een andere locatie, waardoor de huidige locatie van de school eventueel ingezet kan

worden voor woningbouw. Genoemde partijen zien in dit plan een sterke impuls voor de vitaliteit van de kern Keijenborg.

Uit de schouw van de Bernardusschool is gebleken dat het gebouw goed onderhouden is en functioneel voldoet, echter zijn er wel vragen rondom de energieprestatie en Frisse Scholen. Ook de overmaat aan m² is exploitatie technisch (financieel) lastig. De komende jaren staan er grote onderhoudskosten in het meerjarenonderhoudsplan, onder andere ten aanzien van het dak. Er is eerder onderzoek verricht in opdracht van de gemeente door VDK. Uit dit onderzoek bleek dat een investering van 1,4 miljoen nodig is om het gebouw toekomstbestendig te renoveren (o.a. BENG).

In het gebouw is ook sprake van betonrot. De ontwikkeling hiervan wordt tweejaarlijks gemonitord. Eventuele maatregelen die hieruit voortvloeien worden door de gemeente bekostigd zijnde een constructiefout.

De Bernardusschool in Keijenborg voldoet technisch en functioneel. Wel staan er de komende jaren grote onderhoudskosten opgenomen in de meerjarenonderhouds-planning. Het schoolbestuur wenst een integrale afweging van de toekomst van het huidige schoolgebouw in het kader van het integrale plan zoals dat ontwikkeld is. De gemeente geeft op dit moment geen prioriteit aan de school in Keijenborg, maar is van mening dat aansluiten bij het plan van de dorpsraad middels fasering onderzocht moet worden.

8.4 Bekveld

CBS Bekveld in buurtschap Bekveld is een kleine school. Het toekomstperspectief van de school is op basis van de omvang van de school ongewis. Investeringen in het gebouw zijn binnen de looptijd van het IHP vooralsnog niet aan de orde. Het schoolbestuur monitort de ontwikkeling van het leerlingenaantal.

CBS Bekveld is passend gehuisvest.

8.5 Wolfersveen

SCCSSCHL 3.0 in Wolfersveen is gevestigd in een gebouw uit (oorspronkelijk) 1931. Uit de schouw is gebleken dat er vragen zijn met betrekking tot functionaliteit, technische

staat, energiebesparing en Frisse Scholen om het gebouw langdurig in stand te kunnen houden. Het toekomstperspectief van de school is op basis van de omvang van de school enigszins ongewis. Daar komt bij dat dit gebouw niet in eigendom is van de gemeente. Investeringen in het gebouw zijn binnen de looptijd van het IHP vooralsnog niet aan de orde, anders dan onderhoud uit te voeren door het schoolbestuur. Waar mogelijk worden wel op dit soort natuurlijke momenten maatregelen ten aanzien van verduurzaming meegenomen. Het schoolbestuur monitort de ontwikkeling van het leerlingenaantal.

Binnen de eerste vier jaar van het IHP zijn geen investeringen voor SCCSSCHL 3.0 opgenomen.

8.6 Halle

Dorpsschool Halle is gevestigd in een gebouw dat uit drie gebouwdelen bestaat. Het oorspronkelijke deel is gebouwd in 1977, de voorzijde van het gebouw is tussen 2002 en ~~in~~ 2005 gerealiseerd en achter het gebouw staan enkele noodunits die technisch afgeschreven zijn. Volgens de prognoses is Dorpsschool Halle een stabiele school. Ook op de lange termijn blijft het leerlingenaantal stabiel rond de 125 leerlingen. Uit de schouw (conform kwaliteitskader Ruimte-OK) is gebleken dat een grote investering in dit gebouw nodig is om het gebouw langdurig te kunnen blijven inzetten voor onderwijs.

De noodzaak qua investering is het grootst met betrekking tot de noodunits aan de achterzijde van het gebouw. Deze zijn in slechte staat. De m² zijn echter op basis van het leerlingenaantal nog wel geheel of gedeeltelijk nodig. Het oorspronkelijke gebouw (1977) is ook verouderd en voldoet niet aan de actuele eisen qua energieprestatie, binnenklimaat en functionaliteit. Wettelijk gezien is er geen investeringsverplichting, maar vanuit het beleidsrijke vertrekpunt is er wel een investeringsbehoefte. Het schoolbestuur wil investeren vanuit een duidelijke gezamenlijke visie.

Het voorstel is om op korte termijn een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Uit het haalbaarheidsonderzoek moet duidelijk worden wat het toekomstperspectief van de school is. In het haalbaarheidsonderzoek moet ook de (financiële) afweging tussen beperkte renovatie, levensduurverlengende renovatie of vervangende nieuwbouw meegewogen worden. Het schoolbestuur heeft aangegeven behoefte te hebben aan duidelijkheid met betrekking tot de mogelijkheden en financieringsmogelijkheden.
Het schoolbestuur wil graag aansluiten bij de planvorming die Stichting Sport en Ontmoeten aan de gemeente heeft gepresenteerd, waarin een verbinding gemaakt kan worden tussen onderwijs, sport en ontmoeting. Het schoolbestuur wil dit scenario graag onderdeel laten zijn van het haalbaarheidsonderzoek. Voor de gemeente is het scenario om te investeren in het vervangen van de tijdelijke units het hoofdscenario.

Dorpsschool Halle is technisch en functioneel niet passend gehuisvest. Rekening houdend met het toekomstperspectief van de school, is een investering nodig. Er moet een nadere afweging (op basis van kwaliteitskader van Ruimte-OK) worden gemaakt over de omvang van de uit te voeren werkzaamheden, al dan niet in relatie tot de planvorming van Stichting Sport en Ontmoeten

8.7 Steenderen

De Pannevogel is samen met andere voorzieningen gevestigd in een gebouw dat in 2016 is gerealiseerd. Het gebouw voldoet technisch en functioneel. De overmaat aan m² in het gebouw is wel een vraagstuk. Bij de bouw van de school is rekening gehouden met de mogelijkheid tot het afstoten van een deel van het gebouw als het leerlingenaantal van de school daalt, mede op verzoek van de gemeenteraad. Deze afstoting is mogelijk zonder ingrijpende technische consequenties.

De Pannevogel is technisch en functioneel passend gehuisvest. Onderzocht kan worden of het afstoten dan wel anders inzetten van de leegstand in het gebouw een optie is.

8.8 Toldijk

CBS de Rank in Toldijk is gevestigd in een gebouw uit 1964. Uit de schouw is gebleken dat het gebouw functioneel voldoet, maar dat er technisch, energetisch en ten aanzien van Frisse Scholen wel een vraagstuk speelt. Om de school op de lange termijn in stand te kunnen houden, zijn investeringen nodig.

Het toekomstperspectief van de school is op basis van de omvang van de school enigszins ongewis. Investeringen in het gebouw zijn binnen de looptijd van het IHP vooralsnog niet aan de orde, anders dan onderhoud uit te voeren door het schoolbestuur. Waar mogelijk worden wel op dit soort natuurlijke momenten maatregelen ten aanzien van verduurzaming meegenomen. Het schoolbestuur monitort de ontwikkeling van het leerlingenaantal.

Binnen de eerste vier jaar van het IHP zijn geen investeringen opgenomen voor CBS de Rank.

8.9 Wichmond

De Garve in Wichmond is gevestigd in een gebouw met een oorspronkelijk bouwjaar van 1960. In 2012 is het gebouw gerenoveerd. Het schoolbestuur anticipeert door aanpassingen in het onderwijskundig concept en gebouw op de toekomst waarin het leerlingenaantal nog zal dalen. Er zijn geen vraagstukken bij dit gebouw binnen de looptijd van het IHP.

De Garve is passend gehuisvest.

8.10 Kranenburg

De Kraanvogel is gevestigd in een gebouw dat oorspronkelijk is gebouwd in 1986. Uit de schouw is gebleken dat dit gebouw technisch en functioneel in een redelijk goede staat verkeert. Energetisch en ten aanzien van Frisse Scholen zijn er wel aandachtspunten. Binnen de looptijd van het IHP zijn geen maatregelen opgenomen voor dit gebouw. Wel is verduur-zaming van het gebouw op natuurlijke momenten een aandachtspunt. Het toekomst-perspectief van de school is gezien de omvang enigszins ongewis. Het schoolbestuur monitort de ontwikkeling van het leerlingenaantal. Binnen het gebouw is sprake van een overmaat in m². Het schoolbestuur heeft een onderzoek uit laten voeren naar mogelijkheden om de luchtkwaliteit te verbeteren (Frisse Scholen en COVID-19). Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een investering van € 120.000,= nodig is om de luchtkwaliteit te verbeteren. Een deel hiervan kan bekostigd worden uit de SUVIS-regeling. Hiervoor wordt binnenkort een aanvraag ingediend.

De Kraanvogel voldoet technisch en functioneel. Verduurzaming op natuurlijke momenten is wel aan de orde.

8.11 Vorden

In de kern Vorden zijn twee scholen gevestigd: OBS De Dorpsschool in een gebouw uit 2007, en De Hoge Voorde in een gebouw uit 2012. Technisch en functioneel voldoen beide gebouwen. De overmaat aan m² is in beide gebouwen wel een aandachtspunt voor de toekomst. Het binnenklimaat en het energieverbruik is voor wat betreft de Dorpsschool wel een aandachtspunt dat om maatregelen vraagt.

OBS De Dorpsschool en De Hoge Voorde zijn passend gehuisvest. Onderzocht kan worden of het afstoten dan wel anders inzetten van de leegstand een optie is.

8.12 Drempt

De Klimtoren in Drempt is gevestigd in een gebouw uit 2013. Technisch en functioneel voldoet dit gebouw. De overmaat aan m² in het gebouw is wel een aandachtspunt voor de toekomst.

De Klimtoren is passend gehuisvest. Onderzocht kan worden of het afstoten dan wel anders inzetten van de leegstand in het gebouw een optie is.

8.13 Hummelo

OBS de Woordhof in Hummelo is gevestigd in een gebouw uit 2008. Technisch en functioneel voldoet dit gebouw. De overmaat aan m² in het gebouw is wel een aandachtpunt. Deels is dit ingevuld door het kantoor van Stichting IJsselgraaf.

OBS de Woordhof is passend gehuisvest.

9 Meerjarenuitvoeringsplan (inclusief prioritering)

9.1 Uitvoeringsjaren 2021-2024

De looptijd van het IHP beslaat een termijn van vijftien jaar. Voor de eerstkomende vier jaar (2021-2024) is een meerjareninvesteringsplan opgesteld. Het advies is om het IHP en het bijbehorende investeringsplan om de vier jaar te actualiseren (conform het wetsvoorstel dat in voorbereiding is).

Uit het vorige hoofdstuk komen voor het basisonderwijs in de gemeente Bronckhorst twee huisvestingsopgaven naar voren die binnen de looptijd van het vierjaarlijkse investeringsplan aandacht moeten krijgen. Dit zijn:

- toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossing basisonderwijs Zelhem;
- toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossing Dorpsschool Halle;
- verduurzaming bestaand vastgoed.

Voor Zelhem is het advies om (na vaststelling van het IHP) in het vierde kwartaal van 2021 een haalbaarheidsonderzoek naar de unilocatie en de twee alternatieve scenario's uit te voerenwaar de thema's inhoud, omvang, locatie en financiën onderdeel van uitmaken. Op basis van dit haalbaarheidsonderzoek kan een definitief besluit genomen worden over de uitvoering van dit project in de periode 2022-2024.

Voor Dorpsschool Halle is het advies om (na vaststelling van het IHP) in het vierde kwartaal van 2021 een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Specifiek voor Halle geldt dat ook het toekomstperspectief in relatie tot de omvang van de school meegenomen moet worden in de afweging. Op basis van een haalbaarheidsonderzoek kan een definitief besluit genomen worden over de omvang en het jaar van uitvoering van dit project in de periode 2022-2024. De gemeente en het schoolbesturen bepalen samen de te onderzoeken scenario's.

Ten aanzien van de verduurzaming van het bestaande vastgoed geldt dat de uitvoering hiervan complex is, door de gescheiden geldstromen en de krapte aan financiële mogelijkheden bij zowel de gemeente als schoolbesturen. Onder leiding van Ruimte-OK wordt hieraan – na vaststelling van het IHP – verder invulling gegeven. Ook wordt hierbij onderzocht welke mogelijkheden er zijn ten aanzien van subsidies, investeringsimpulsen dan wel externe financiering (ESCo's of TCO).

9.2 Uitvoeringsjaren vanaf 2025

De zorgplicht voor onderwijshuisvesting die de gemeente heeft en de wettelijke taak die het schoolbestuur heeft om de gebouwen als een goed 'huisvader' te beheren en exploiteren, stopt niet met de vaststelling van het IHP. Het is raadzaam om het IHP iedere vier jaar te actualiseren op basis van de dan geldende wetgeving, de ontwikkeling van het leerlingenaantal en het daarmee samenhangende toekomstperspectief van de scholen. De scholen die bij een actualisatie in ieder geval opnieuw in overweging meegenomen moete, worden, zijn:

- CBS de Rank in Toldijk;
- SCCSSCHL 3.0 in Wolfersveen;
- Bernardusschool in Keijenborg (onderzoek in 2024/2025, in verband met gepland onderhoud);
- De Kraanvogel in Kranenburg;
- unilocatie Hengelo (Jenaplanschool Pierson, Rozengaardsweide en De Leer).

10 Meerjareninvesteringsplan

10.1 De investeringsopgave

Het meerjareninvesteringsplan gaat over de in dit IHP genoemde prioriteiten, te weten:

- toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossingbasisonderwijs Zelhem;
- het zoveel als mogelijk oplossen van de in de Dorpsschool Halle gesignaleerde knelpunten;
- verduurzamen bestaand vastgoed.

10.2 Zelhem

Op basis van de leerlingenprognoses voor 2030 zou de toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossing in Zelhem ruimte moeten bieden aan ca. 470 leerlingen. De normatieve omvang hiervan bedraagt 2.764 m² bvo (op basis van twee scholen). Op basis van actuele en realistische m²-prijzen voor energieneutrale gebouwen die voldoen aan het nieuwe Bouwbesluit, is het investeringsniveau voor vervangende nieuwbouw geraamd op ca. € 7,6 miljoen[3]. Het investeringsbedrag sluit aan bij de huidige actualiteit. Mogelijk dalen de stichtingskosten per m² vanwege de neergaande marktontwikkeling in de bouw. Anderzijds zijn er ook signalen dat het leerlingenaantal na 2030 mogelijk zal stijgen. Dat betekent meer m²'s en een hogere investering. De berekening is exclusief eventuele kosten en/of opbrengsten uit de vrijkomende locaties en is in de onderstaande tabel samengevat.

Unilocatie Zelhem					
Naam school	**Aantal lln 2030**	**Ruimtebehoefte in m² bvo**	**VNG-norm prijspeil 2020**	**Advies PentaRho opslag 25%**	**Totaal**
Jan Ligthart	209	1.251	€ 2.780.466	€ 695.117	€ 3.475.583
CBS 't Loo/De Meene	261	1.513	€ 3.270.909	€ 817.727	€ 4.088.636
Totaal					**€ 7.564.219**

Uit het haalbaarheidsonderzoek moet blijken welk scenario (zoals beschreven in paragraaf 8.1) leidt tot een financieel haalbare, toekomstbestendige en duurzame huis-vestingsoplossing voor het basisonderwijs in Zelhem.

10.3 Dorpsschool Halle

De situatie in Halle is complex. Het schoolgebouw is in meerdere fasen gebouwd. Het voorste deel (uit het begin van deze eeuw) is relatief goed. Het middelste deel uit de jaren '70 voldoet op een aantal fronten niet aan de huidige kwaliteitseisen. Het achterste deel betreffen noodunits. Deze verkeren in een zeer slechte staat. Het advies is om deze te verwijderen. Wanneer het achterste deel wordt verwijderd, doet zich de situatie voor dat deze (geheel of gedeeltelijk) teruggebouwd moet worden.

Dorpsschool Halle kent meerdere knelpunten waarvoor een oplossing gewenst is. In het navolgende schema zijn de verschillende gebreken en indicatieve investeringsomvang weergegeven.

[3] PentaRho adviseert een opslag van 25% inclusief indexering en correctie BENG op de VNG-normbedragen prijspeil 2020.

Analyse van gebreken	Indicatieve investering
Noodunits achterzijde	€ 300.000,=
Frisse Scholen	€ 200.000,=
Energie/CO_2	€ 650.000,=
Functionaliteit	€ 150.000,=
Totaal	€ 1.300.000,=

Er zijn verschillende opties denkbaar. Wanneer alleen de noodlokalen worden vervangen, is een investering van ca. € 300.000,= nodig. Voor een grondige en levensduur-verlengende renovatie is een indicatieve investering van € 1,3 miljoen nodig (met een afschrijvingstermijn van 25 jaar).

De kosten voor vervangende nieuwbouw worden geraamd op ongeveer € 2,5 miljoen[4] (met een afschrijvingstermijn van 40 jaar) conform de onderstaande specificatie. Dat bedrag is exclusief eventuele kosten en/of opbrengsten vanuit vrijkomende locaties.

Halle					
Naam school	**Aantal lln 2030**	**Ruimtebehoefte in m² bvo**	**VNG-norm prijspeil 2020**	**Advies PentaRho opslag 25%**	**Totaal**
Dorpsschool Halle	126	834	€ 1.999.875	€ 499.969	€ 2.499.844
Totaal					**€ 2.499.844**

Het haalbaarheidsonderzoek moet duidelijkheid geven over de best passende huisvestingsoplossing voor de Dorpsschool Halle waarbij rekening gehouden wordt met het toekomstperspectief van de school. Het schoolbestuur wenst aansluiting bij de plannen van de Stichting Sport en Ontmoeting.

10.4 Verduurzamen bestaand vastgoed

Door Ruimte-OK is onderzoek verricht naar de status van de bestaande gebouwvoorraad. Na vaststelling van het IHP wordt hier gezamenlijk verder aan gewerkt op de genoemde speerpunten CO_2-reductie en gezondheid/Frisse scholen.

10.5 De financiële dekking

De financiële dekking om de prioriteiten daadwerkelijk te kunnen uitvoeren, moet komen van zowel de gemeente als schoolbesturen. Het betreft een gezamenlijke ambitie met voor alle betrokkenen beperkte financiële middelen. De financiële dekking vormt onderdeel van de politieke en schoolbestuurlijke besluitvorming op basis van de haalbaarheidsonderzoeken. Om invulling te geven aan de gezamenlijke visie en ambitie, dragen alle partijen naar vermogen en binnen de wettelijke mogelijkheden bij.

[4] PentaRho adviseert een opslag van 25% inclusief indexering en correctie BENG op de VNG-normbedragen prijspeil 2020.

11 Conclusies, aanbevelingen en vervolg

11.1 Conclusies

De gemeente Bronckhorst en de schoolbesturen voor basisonderwijs hebben met elkaar een visie en ambitie bepaald om de komende jaren op een beleidsrijke manier invulling te geven aan onderwijshuisvesting. In het bepalen van de projecten die nu zijn opgenomen in het IHP, is naast de inhoudelijke thema's op de gebieden *samenwerking* en *de gebouwen*, ook telkens de vraag meegenomen of de voorgestelde projecten bijdragen aan een toekomstbestendig en duurzaam onderwijsaanbod in de regio. Dit heeft geleid tot twee potentiële grote projecten in de periode tot en met 2024:

- het realiseren van een toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossing voor het basisonderwijs in Zelhem;
- het oplossen van de in de Dorpsschool Halle gesignaleerde knelpunten;

Voor het haalbaar maken van deze projecten is maximale inspanning van zowel de gemeente als schoolbesturen nodig, om met inzet naar vermogen en binnen de wettelijke mogelijkheden, de visie en ambitie te realiseren.

Daarnaast hebben de gemeente en schoolbesturen afgesproken om gezamenlijk invulling te willen geven aan het nakomen van de afspraken uit het Klimaatakkoord. De gescheiden geldstromen en de krapte in de budgetten maken dit een uitdaging die na vaststelling van het IHP nader wordt uitgewerkt met ondersteuning van Ruimte-OK.

11.2 Aanbevelingen

In het proces om te komen tot het IHP, zijn een aantal onderwerpen genoemd die aandacht behoeven in de toekomst. Deze worden hieronder beschreven.

Opleveren gebouw bij einde gebruik

Formeel moet het schoolbestuur aan het einde van het gebruik, het gebouw in goede staat opleveren aan de gemeente. Dit is geregeld in artikel 37 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Bronckhorst 2011. De schoolbesturen wensen in een vroegtijdig stadium afspraken te maken over de staat waarin een gebouw moet worden opgeleverd ter voorkoming dat een verschil van mening ontstaat over de staat van onderhoud.

Wanneer een gebouw na teruglevering gesloopt wordt, moet het in een andere staat worden opgeleverd dan wanneer het gebouw nog een andere bestemming krijgt. Ten aanzien van dit punt is er ook een relatie met een eventuele bijdrage van het school-bestuur in de vervangende nieuwbouw van een gebouw. Het schoolbestuur zal een eventuele bijdrage bekostigen vanuit een besparing op onderhoud. Dit kan op gespannen voet staan met het terugleveren van het oude gebouw in goede staat van onderhoud. De gemeente en schoolbesturen treden hierover in voorkomende gevallen in een vroegtijdig stadium met elkaar in gesprek.

Overmaat in m² in gebouwen

De WPO en Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs kennen duidelijke richtlijnen voor het uitbreiden van schoolgebouwen bij groei van het leerlingenaantal. Wanneer een school recht heeft op uitbreiding en er geen alternatieve locatie voorhanden is, is de gemeente verplicht om te investeren in uitbreiding. In de wet is echter niets geregeld wanneer het leerlingenaantal daalt en het schoolgebouw te groot wordt. De gemeente is niet verplicht om deze ruimte terug te nemen. De gemeente en schoolbesturen kijken

samen bij voorkomende situaties of er mogelijkheden zijn voor het anders inzetten van de overmaat, dan wel een deel afstoten of slopen.

COVID-19
Op dit moment is ons land nog steeds in meer of mindere mate in de ban van de COVID-19-pandemie. Op dit moment is het onduidelijk of en welke gevolgen dit heeft voor de onderwijskundige visie van scholen en de daarmee samenhangende ruimtebehoefte op de lange termijn. Ook technische aspecten ten aanzien van ventilatie behoeven wellicht meer aandacht. De gemeente en schoolbesturen spreken af dat zij gezamenlijk anticiperen op de meest actuele ontwikkelingen.

Financiering
Het is aan te bevelen om voor de uitvoering van de zorgplicht onderwijshuisvesting structureel middelen te begroten. Schoolbesturen en gemeente onderzoeken bij projecten ook de mogelijkheden voor alternatieve financiering.

11.3 Vervolg

Politieke besluitvorming
Na vaststelling van het IHP in het op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen, wordt het IHP het politieke besluitvormingstraject ingebracht binnen de gemeente Bronckhorst. De uitkomsten van de haalbaarheidsonderzoeken worden later separaat aan de gemeenteraad en schoolbesturen voorgelegd ter besluitvorming.

Haalbaarheidsonderzoek Zelhem
Het advies is om een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden voor het realiseren van een unilocatie voor beide scholen. De andere twee scenario's (zie paragraaf 8.1) worden als alternatief ook onderzocht, maar hebben niet de voorkeur van de schoolbesturen. De haalbaarheidsstudie moet antwoord geven op een toekomstbestendige en duurzame huisvestingsoplossing voor alle basisschoolleerlingen in Zelhem. Tevens moet de financiële haalbaarheid (zoals de gemeentelijke en schoolbestuurlijke bijdrage, eventuele alternatieve financieringsconcepten, cofinanciering vanuit het rijk en potentiële locatieopbrengsten) hierin meegenomen worden.

Onderzoek Halle
Voor de Dorpsschool Halle is het advies om nader onderzoek te doen op basis van de in paragraaf 8.6 genoemde scenario's om duidelijkheid te creëren en richting te kunnen geven aan de huisvestingssituatie van de school in relatie tot het toekomstperspectief. Ook wordt op verzoek van het schoolbestuur een koppeling met de plannen van Stichting Onderwijs en Sport op haalbaarheid onderzocht.

Verduurzaming bestaand vastgoed
De gemeente en schoolbesturen werken met Ruimte-OK aan een plan voor verduurzaming van het bestaande vastgoed. Hierbij wordt ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn van financiering door gemeente, schoolbesturen, subsidies, ESCo's en andere concepten, inclusief de € 360 miljoen die minister Slob onlangs gepresenteerd heeft.

Afstoten leegstand
Bij enkele scholen is sprake van forse leegstand. Scholen ontvangen een bekostiging op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van de grootte van het gebouw. Het exploiteren van een leegstaand lokaal kost ongeveer € 6.000,= waarvoor het schoolbestuur geen bekostiging ontvangt. De schoolbesturen willen structurele leegstand, die zij

niet gebruiken, dan ook graag afstoten. Onderzocht moet worden of er mogelijkheden zijn om deze leegstand in zetten voor andere voorzieningen passend bij de visie en ambitie of dat sloop van een deel haalbaar is. Concreet hebben we het over de Bernardusschool, De Hoge Voorde, OBS De Dorpsschool, OBS de Woordhof, De Klimtoren en De Pannevogel (in het ontwerp van deze school is rekening gehouden met het mogelijk afstoten van een deel). Bij De Kraanvogel is er geen wens tot het afstoten van leegstand. De schoolbesturen voor wie dat wel geldt, nemen het initiatief voor een overleg hierover.

Bijlage 1 - wettelijk kader

In deze bijlage wordt een meer uitgebreide beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving.

WPO
In de WPO is de verantwoordelijkheid van de gemeente en schoolbesturen ten aanzien van onderwijshuisvesting geregeld. Per 1 januari 2015 is de WPO gewijzigd. De wetswijzigingen houden in dat de zorgplicht voor onderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor gemeenten vervalt. Vanaf 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen de hiervoor benodigde vergoeding rechtstreeks van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Naast de taakverantwoordelijkheid die schoolbesturen al hadden, hebben zij vanaf dat moment ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van onderhoud en aanpassingen van gebouwen en terreinen.

Situatie scholen primair onderwijs per 01-01-2015
De wetswijziging heeft betrekking op de bekostiging van buitenonderhoud en op aanpassingen aan het gebouw en terrein. Het schoolbestuur kan niet langer een beroep doen op de gemeente voor een vergoeding van deze kosten. Het schoolbestuur zal daar zelf voor moeten zorgen en ontvangt daartoe een extra component in de rijksvergoeding.

Het bekostigde bedrag voor buitenonderhoud wordt gebaseerd op het aantal leerlingen dat een school heeft. De huidige omvang van een schoolgebouw is niet van invloed op de bekostiging. Dit betekent dat wanneer een school in leerlingenaantal krimpt, dit een verlaging van de vergoeding tot gevolg heeft. In de nieuwe situatie blijft de gemeente wel verantwoordelijk voor de bekostiging van de volgende voorzieningen:

- nieuwbouw;
- uitbreiding;
- medegebruik (van leegstand in andere schoolgebouwen);
- constructiefouten;
- herstel in geval van bijzondere omstandigheden/calamiteiten (zoals brand, diefstal en stormschade);
- opstalverzekeringen en eigenaarsheffingen;
- eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair.

Aanverwante thema's
Naast deze directe effecten van de wetswijzigingen, zijn tevens een aantal onderwerpen te benoemen die de huisvesting raken, maar welke niet of nauwelijks veranderd zijn:

- gymnastiekvoorzieningen: er is niets veranderd aan de bekostiging van het onderhoud van de lokalen voor bewegingsonderwijs voor het PO, welke in eigendom zijn van de schoolbesturen. Bekostiging van buitenonderhoud aan deze lokalen blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- renovatie: de wijziging van de genoemde wetten heeft vooralsnog niet geleid tot concretisering omtrent een algehele aanpassing of renovatie van een schoolgebouw. Gelijktijdig met het wetsvoorstel over het verplicht opstellen van een IHP, wordt ook een wetsvoorstel verwacht over renovatie. Dit thema wordt verder uitgewerkt in de volgende paragraaf.

Status van het IHP op landelijk niveau
Eind 2016 is door de Commissie Nijpels – een bestuurlijke commissie van de (VNG), PO-Raad en VO-Raad – het Huisvestingsvoorstel aan (destijds) staatssecretaris Dekker verzonden. In het Huisvestingsvoorstel hebben de partijen een voorstel gedaan richting het ministerie van OCW, naar aanleiding van het rapport 'De praktijk gecheckt' (2016) van de Algemene Rekenkamer (ARK). De ARK heeft in dit rapport een aantal tekortkomingen in het bestaande huisvestings-stelsel gesignaleerd, waardoor gemeenten en schoolbesturen onvoldoende worden geprikkeld om publiekgeld efficiënt en doelmatig in te zetten voor onderwijshuisvesting.

Op 9 mei 2018 hebben de VNG en sectorraden een rapport uitgebracht waarin een voorstel wordt gedaan voor drie wetswijzigingen, te weten:

- de jaarcyclus (verordening) maakt plaats voor een IHP met een looptijd van minimaal zestien jaar, waarvan de eerste vier jaar ook vastgelegd is in een meerjaren-investeringsplan;
- renovatie (levensduurverlengend) wordt een onderwijshuisvestingsvoorziening en is daarmee een taak van de gemeente;
- schoolbesturen voor PO en (V)SO mogen zelf investeren in het gebouw als dit leidt tot een financieel voordeel.

De VNG, PO-Raad en VO-raad werken samen met minister Slob aan de aanbevelingen uit het onderzoek en verwerken deze in het wetsvoorstel. De verwachting is dat het wetsvoorstel in het najaar van 2021 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Dit heeft minister Slob in juli 2020 aan de kamer laten weten.

Regelgeving passend onderwijs
Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs in werking. Passend onderwijs gaat over alle leerlingen in het PO, VO, SO en mbo. In de praktijk gaat het vooral over alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking, chronische ziekte, gedragsprobleem of leerstoornis.

Na invoering van de Wet passend onderwijs, is het onderwijs in cluster 1 en 2 nog steeds in een landelijk systeem georganiseerd. Cluster 1 is er voor leerlingen die blind of slechtziend zijn. Cluster 2 is er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn of ernstige spraak- en taalmoeilijk-heden hebben. Scholen die onder deze clusters vallen maken geen deel uit van de regionale samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs.

Het onderwijs binnen cluster 3 en 4 maakt door de invoering van het passend onderwijs wel deel uit van de regionale samenwerkingsverbanden. Cluster 3 is er voor leerlingen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking of chronische ziekte. Cluster 4 is er voor leerlingen met gedragsstoornissen, ontwikkelingsstoornissen of een psychiatrisch probleem. Het overige PO en VO maakt ook deel uit van de regionale samenwerkingsverbanden.

De gevolgen voor onderwijshuisvesting zijn merkbaar met betrekking tot zowel de omvang als kwaliteit. Meer leerlingen genieten binnen de ‘reguliere’ scholen onderwijs, waardoor minder leerlingen aan het (V)S(B)O deelnemen. Scholen dienen maximaal toegerust te zijn op een veranderende ‘onderwijsvraag’ (toegankelijkheid, veiligheid, MIVA-toiletten, lift, time-out-ruimten/zorgruimten, etc.). Dit heeft vooralsnog niet geleid tot aanpassing van de regelgeving en vergoedingen rondom onderwijshuisvesting.

Kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie
Per 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat peuterspeelzalen aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen als kinderopvang en dat peuterspeelzalen dezelfde juridische status krijgen als kinderopvang. Dit betekent dat ouders kinderopvangtoeslag kunnen ontvangen voor peuteropvang, mits zij hier recht op hebben. Gelijktijdig met deze wet is ook de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang geïmplementeerd. Deze wet zorgt ervoor dat de kinder- en peuteropvang aan hogere kwaliteits-eisen moeten voldoen dan voorheen verplicht was. Een deel van deze maatregelen is uitgesteld tot 1 januari 2023 (www.veranderingenkinderopvang.nl).

Vanuit het Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) ontvangt de gemeente rijksmiddelen om onderwijsachterstanden bij kinderen vroegtijdig te signaleren en bestrijden. Op grond van artikel 165, 166 en 167 van de WPO is de gemeente verantwoordelijk voor het aanbieden van een passend aanbod voor de voor- en vroegschoolse educatie (vve). De gemeente is verplicht tot het maken van afspraken met vve-aanbieders en het PO over welke kinderen in aanmerking komen voor vve, hoe de toeleiding naar vve verloopt en hoe de doorlopende leerlijnen van voorschoolse naar vroegschoolse educatie verloopt. De uitvoering hiervan gebeurt door de kinderopvangorganisaties en groep 1 en 2 van het PO.

Wmo, Jeugdwet en Participatiewet
De gemeenten hebben sinds 1 januari 2015 extra taken door drie grote decentralisaties. Het gaat om de overheveling van taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

De decentralisaties zijn een ontwikkeling naar de steeds grotere verantwoordelijkheid van gemeenten. De Wmo geeft kaders aan voor de invulling van diverse met elkaar samenhangende beleidsthema's, zoals: ouderen, jeugd, gezondheid, sport, welzijn, werken in de wijken en fysieke toegankelijkheid. In de Wmo staat integraliteit van beleid centraal. De gemeente is inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. De Jeugdwet regelt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor bijna alle zorg aan kinderen tot achttien jaar met opgroei- en/of opvoedproblemen en aan kinderen en jongeren met een duidelijk ziektebeeld of handicap die extra zorg of begeleiding nodig hebben. Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die wel kúnnen werken, participeren in de samenleving door middel van vrijwilligerswerk, dagbesteding of betaald werk.

Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool
In juli 2017 is de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool aangenomen door de Eerste Kamer. Hiermee wordt de vorming van samenwerkingsscholen vereenvoudigd. In de nieuwe wet blijft de Grondwet leidend: een samenwerkingsschool blijft een uitzondering op het duale bestel van openbaar en bijzonder onderwijs. Er moet sprake zijn van een bedreiging van de continuïteit van het openbaar of bijzonder onderwijs om een samenwerkingsschool te mogen vormen. In dat geval moet de identiteit van een school voornamelijk op schoolniveau vorm krijgen en niet op bestuurlijk niveau. Hiertoe moet het bevoegd gezag van een school een identiteitscommissie vormen en de wijzigingen verankeren in de statuten.

Een stichting voor openbaar onderwijs kan het bevoegd gezag zijn van een samenwerkingsschool in deze nieuwe wet. Daarmee worden openbaar en bijzonder onderwijs gelijkwaardiger aan elkaar. De algemene acceptatieplicht wordt gekoppeld aan de samenwerkingsschool, waardoor deze geen leerlingen mag weigeren.

Wet meer ruimte voor nieuwe scholen
Het Wetsvoorstel meer ruimte voor nieuwe scholen is aangenomen in de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Op 1 november 2020 treedt de wet in werking. De PO-Raad geeft het volgende aan over deze nieuwe wet:
Bij invoering van deze nieuwe wet wordt het mogelijk om een school te stichten op basis van belangstelling van ouders en leerlingen. Op dit moment kan een nieuwe school op basis van een pedagogisch-didactisch of onderwijskundig concept alleen nog begonnen worden in combinatie met een erkende geloofs- of levensovertuiging, een zogenaamde richting. Terwijl er wel behoefte is aan vernieuwing en uitbreiding van het onderwijsaanbod. Met de nieuwe wet ontstaat meer ruimte om op basis van een onderwijsconcept een school te beginnen. Een kwaliteitstoets, uitgevoerd door de Onderwijsinspectie, wordt onderdeel van de startprocedure.

Na de kwaliteitstoets beslist de minister van Onderwijs over de bekostiging van de nieuwe school. Indien aan alle kwaliteitscriteria wordt voldaan, staat de minister de stichting van een school toe. Als een nieuwe school na twee jaar wordt beoordeeld als kwalitatief slecht, kan deze gesloten worden.

Wet toekomstbestendig onderwijsaanbod
Op 6 juni 2017 heeft de Eerste Kamer het Wetsvoorstel toekomstbestendig onderwijsaanbod aangenomen. De wet is op 1 januari 2018 in werking getreden. Deze wet maakt het eenvoudiger voor scholen om de richting om te zetten, uit te breiden met een richting of te verplaatsen. Door deze maatregelen worden schoolbesturen beter in staat gesteld om te anticiperen op eventuele leerlingendaling. De PO-Raad geeft aan dat het aangenomen wetsvoorstel de volgende zaken regelt:

- het wordt voor besturen makkelijker om een school om te zetten van openbaar naar bijzonder onderwijs of andersom;
- het wordt makkelijker om een school van richting te laten veranderen of binnen de gemeentegrenzen te verplaatsen;
- de opheffingsnorm mag tussentijds gesplitst worden in stedelijk en niet-stedelijk gebied binnen een gemeente;
- de deadline voor vrijwillige sluiting van openbare scholen wordt flexibeler.

Klimaatakkoord
In juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Voor de gebouwde omgeving (dus ook voor schoolgebouwen) geldt dat deze op basis van de afspraken in 2050 gasloos moeten zijn. Dat betekent isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Dit is een enorme opgave voor gemeenten en schoolbesturen. Voor nieuwe gebouwen kan hierop geanticipeerd worden, maar ook de bestaande gebouwen moeten verduurzaamd worden om aan deze afspraken te kunnen voldoen. In het Klimaatakkoord wordt ook verwezen naar het wetsvoorstel dat in voorbereiding is om het opstellen van een IHP verplicht te maken voor gemeenten. Samen met de verplichting voor schoolbesturen om een meerjarenonderhoudsplan op te stellen, biedt dit mogelijkheden om planmatig invulling te geven aan de afspraken uit het Klimaatakkoord.

Lokale regelgeving
De gemeente Bronckhorst heeft op basis van de geldende landelijke wet- en regelgeving, ook lokaal beleid vastgelegd en/of is voornemens om dat te doen. Hieronder wordt hiervan een opsomming gegeven:

- beleidsregel gymlokalen: voor gymlokalen in eigendom van een PO-schoolbestuur moet een beleidsregel opgesteld worden waarin de financiële verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud geregeld wordt. Ook na 2015 is dat een verantwoordelijk-heid van de gemeente. Voor de gemeente Bronckhorst is dit van toepassing op de gymzaal in Kranenburg.
- bewegingsonderwijs: op dit moment ontvangen de meeste schoolbesturen voor PO een financiële bijdrage waarmee ze uren gymonderwijs kunnen inkopen bij de (geprivatiseerde) gymlokalen, sportzalen en sporthallen. De gemeente Bronckhorst is voornemens om dit beleid te evalueren.
- beleid verhuur en medegebruik: als uitvloeisel van de bepalingen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, is de gemeente voornemens om in samenspraak met de schoolbesturen beleid op te stellen voor verhuur en medegebruik van schoolgebouwen.

- onderhoud speelterreinen bij scholen: in principe zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor onderhoud aan het buitenterrein van de school. Bij sommige scholen betaalt de gemeente een bijdrage in het onderhoud omdat het terrein van de school een functie heeft in de wijk, bij gebrek aan andere speelvoorzieningen. Dit beleid moet vastgelegd worden in de Verordening materiële en financiële gelijkstelling.
- CO_2-beleid: de gemeente heeft de ambitie 'energieneutraal in 2030' vastgelegd in een CO_2-beleidsplan. De gemeente heeft haar gemeentelijke footprint uitgerekend, een doelstelling (met reductiemaatregelen) geformuleerd en de prestatieladder in haar organisatie geborgd door middel van een managementplan. Onderwijshuisvesting is nog niet specifiek benoemd in dit beleidsplan.

Conclusie

Niet alleen het onderwijs, maar het gehele sociale domein is volop in ontwikkeling; nieuwe wetgeving en (uitvoerings)regels zijn in sommige gevallen nog maar recentelijk in werking getreden. Deze nieuwe regels vragen om een andere kijk op onderwijshuisvesting. Een gevolg hiervan kan een aanpassing van de onderwijshuisvesting, een wens tot het beter benutten van het aantal m² huisvesting en/of integrale samenwerking zijn.

De beleidswijzigingen vragen om een integrale en strategische visie van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van samenwerken, samenwonen, exploitatie en beheer. Daarbij dient niet alleen naar traditionele samenwerkingspartners uit de eigen sector gekeken te worden, maar naar integrale samenwerking binnen het gehele domein van onderwijs, kinder-opvang, sport en zorg en welzijn. Het afstemmen of aanscherpen van het lokale beleid ten opzichte van reeds veranderde wetgeving en te verwachten toekomstige wetswijzigingen, is hierbij een punt van aandacht.

Bijlage 2 - algemene situatiebeschrijving

In deze bijlage zijn de leerlingenontwikkelingen (t/m 2020) en de prognoses voor de komende jaren beschreven. De prognoses van MOOZ van juni 2019 zijn uitgangspunt bij de planvorming.

Leerlingenontwikkelingen 2015 t/m 2020

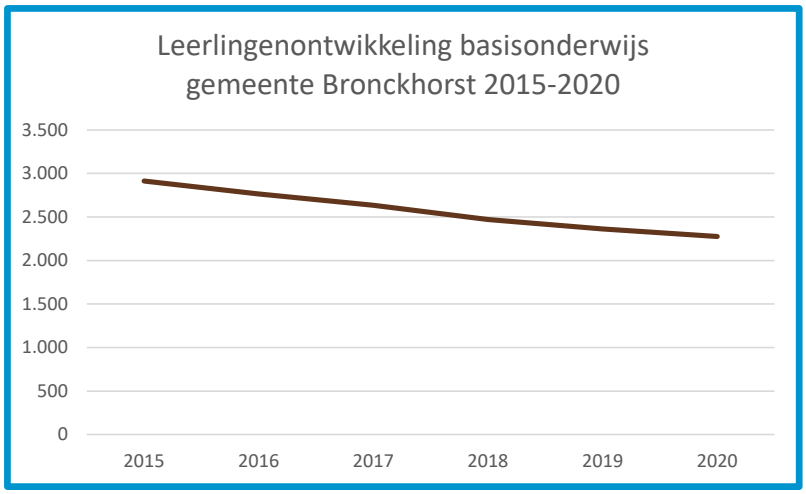
PO

In de gemeente Bronckhorst zijn achttien scholen voor basisonderwijs gevestigd. Er zijn zeven schoolbesturen actief in de gemeente, te weten:

- Halse schoolvereniging (één school), algemeen bijzonder;
- Vereniging Interconfessioneel Onderwijs (één school), (samenwerking PC en RK);
- GelderVeste (zes scholen) (protestants-christelijk);
- Stichting IJsselgraaf (zes scholen);
- SKBG (één school);
- PRO8 (drie scholen);
- Stichting samenwerkingsschool Kranenburg e.o. (één school).

De ontwikkelingen in het leerlingenaantal tussen 2015 en 2020 verschilt per school; sommige scholen zagen dit aantal dalen (onder andere Dorpsschool Halle, SCCSSCHL 3.0 en Jenaplan-school Pierson), terwijl andere scholen het leerlingenaantal zagen stijgen (onder andere OBS de Woordhof, De Hoge Voorde en De Leer). Voor alle scholen in de gemeente samen geldt dat zij in 2015 gezamenlijk 2.913 leerlingen hadden. In 2020 is dit gezamenlijke leerlingenaantal gedaald tot 2.277. Dit betekent dat er in de genoemde periode een daling van 22% heeft plaatsgevonden.

In de navolgende grafiek en tabel is de leerlingenontwikkeling voor de gemeente Bronkhorst weergeven. De grafiek toont aan dat de gemeente Bronckhorst te maken heeft gehad met een daling van het leerlingenaantal in de afgelopen zes jaar.

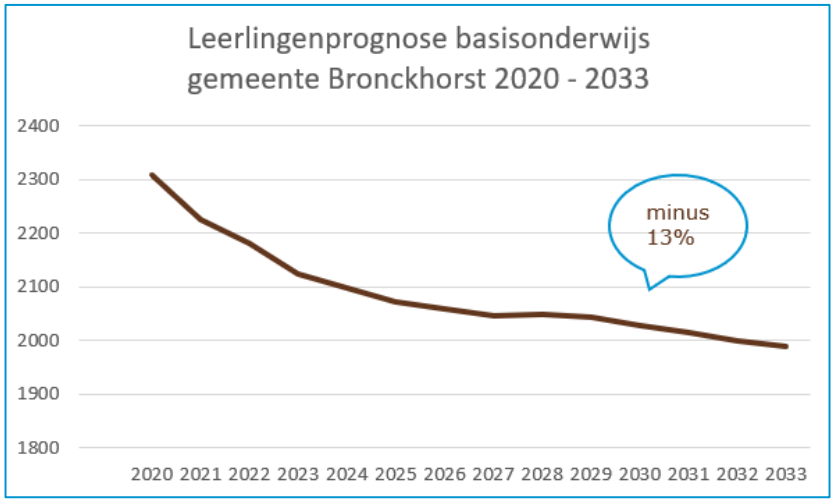

Leerlingenontwikkeling Basisonderwijs gemeente Bronckhorst											
Nr. bestuur	Naam bestuur	BRIN	Naam school	Woonplaats	Denominatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
22091	St. Openbaar Onderwijs Velswijk	08IU	Basisschool De Mamoet	ZELHEM	Openbaar	37	33	26	-	-	-
33957	Halse Schoolvereniging	04NW	Dorpsschool Halle	HALLE	Algemeen bijzonder	173	144	134	123	121	117
40804	Ver. Interconfessioneel onderwijs	04WS	De Garve	WICHMOND	Samenwerking PC, RK	101	105	108	98	92	88
41011	GelderVeste	03RO	Het Loo	ZELHEM	Protestants-christelijk	145	129	128	150	144	135
41011	GelderVeste	04WC	Sccsschl 3.0	ZELHEM	Algemeen bijzonder	113	106	90	80	74	79
41011	GelderVeste	06KS	PC Basisschool De Meene	ZELHEM	Protestants-christelijk	174	159	162	163	164	146
41011	GelderVeste	08AU	PC Basisschool De Rank	TOLDIJK	Protestants-christelijk	94	92	90	102	97	99
41011	GelderVeste	09TH	Chr. Jenaplanschool Pierson	HENGELO GLD	Protestants-christelijk	150	138	123	118	99	97
41011	GelderVeste	10MT	Chr Basisschool Bekveld	HENGELO GLD	Protestants-christelijk	55	49	57	55	48	45
41371	Stichting IJsselgraaf	03DK	Dorpsschool Vorden	VORDEN	Openbaar	113	111	107	105	102	104
41371	Stichting IJsselgraaf	05XX	obs Rozengaardsweide	HENGELO GLD	Openbaar	134	120	112	90	86	88
41371	Stichting IJsselgraaf	05ZV	Basisschool De Bongerd	HOOG-KEPPEL	Openbaar	48	41	18	-	-	-
41371	Stichting IJsselgraaf	08FA	Basisschool de Klimtoren	DREMPT	Openbaar	158	153	148	115	102	92
41371	Stichting IJsselgraaf	09FE	OBS De Woordhof	HUMMELO	Openbaar	127	126	134	153	153	152
41371	Stichting IJsselgraaf	10EJ	Basisschool Jan Ligthart	ZELHEM	Openbaar	247	252	243	246	231	215
42616	SKBG	04TU	Basisschool De Hoge Voorde (t/m 2016 De Vorderin	VORDEN	Protestants-christelijk	125	124	333	303	283	264
43304	Ver. Voor chr. Onderwijs Vorden	04TU	Basisschool Het Hoge (opgegaan in De Hoge Voord	VORDEN	Protestants-christelijk	257	239	-	-	-	-
50844	PRO8	03TA	Sint Bernardus-School	KEIJENBORG	Rooms-Katholiek	156	152	149	125	113	101
50844	PRO8	05BR	Basisschool De Leer	HENGELO GLD	Rooms-Katholiek	155	157	165	163	175	189
50844	PRO8	05DK	Basisschool de Pannevogel	STEENDEREN	Rooms-Katholiek	253	239	224	204	194	183
60686	St. Samenw. School Kranenburg e.o	06PN	Basissch De Kraanvogel	VORDEN	Algemeen bijzonder	98	94	85	79	84	83
					Totaal	2.913	2.763	2.636	2.472	2.362	2.277

Leerlingenprognoses

PO

Voor het basisonderwijs wordt in de gemeente Bronckhorst de komende dertien jaar een daling van 17% verwacht op basis van de prognose van MOOZ (juni 2019). De prognose gaat uit van 2.309 leerlingen in 2020. In werkelijkheid was dit 2.277. De verwachting conform de prognoses is dat het aantal zal dalen naar 1.989 in 2033. In de navolgende grafiek en tabel is de leerlingenprognose voor de gemeente Bronkhorst weergeven.

Leerlingenprognoses basisonderwijs gemeente Bronckhorst																			
Bron: MOOZ juni 2019																			
Nr. bestuur	Naam bestuur	BRIN	Naam school	Woonplaats	Denominatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
33957	Halse Schoolvereniging	04NW	Dorpsschool Halle	HALLE	Algemeen bijzonder	123	127	126	129	131	131	129	128	129	128	127	126	125	124	124
40804	Ver. Interconfessioneel onderwijs	04WS	De Garve	WICHMOND	Samenwerking PC, RK	94	86	83	79	77	72	67	64	65	65	65	64	64	63	63
41011	GelderVeste	03RO	CBS 't Loo	ZELHEM	Protestants-christelijk	143	136	134	132	128	126	125	124	122	124	124	123	122	121	120
41011	GelderVeste	04WC	SCCSSCHL 3.0	ZELHEM	Algemeen bijzonder	84	79	78	79	78	78	78	77	77	78	77	77	77	76	76
41011	GelderVeste	06KS	De Meene	ZELHEM	Protestants-christelijk	161	154	152	149	144	143	142	140	138	141	140	138	137	136	135
41011	GelderVeste	08AU	CBS de Rank	TOLDIJK	Protestants-christelijk	98	95	93	94	88	85	86	84	83	85	85	84	83	83	82
41011	GelderVeste	09TH	Jenaplanschool Pierson	HENGELO GLD	Protestants-christelijk	116	114	111	109	109	110	112	112	113	111	111	110	109	109	108
41011	GelderVeste	10MT	CBS Bekveld	HENGELO GLD	Protestants-christelijk	53	51	51	49	49	48	49	49	49	48	48	48	48	47	47
41371	Stichting IJsselgraaf	03DK	OBS De Dorpsschool	VORDEN	Openbaar	96	93	86	84	80	77	74	75	76	74	73	72	72	71	71
41371	Stichting IJsselgraaf	05XX	Rozengaardsweide	HENGELO GLD	Openbaar	91	91	88	87	87	89	90	90	90	89	89	88	87	87	86
41371	Stichting IJsselgraaf	08FA	De Klimtoren	DREMPT	Openbaar	113	107	98	99	96	97	95	98	93	94	96	96	95	95	94
41371	Stichting IJsselgraaf	09FE	OBS de Woordhof	HUMMELO	Openbaar	144	143	138	141	139	142	145	143	146	142	143	142	142	141	140
41371	Stichting IJsselgraaf	10EJ	Jan Ligthart	ZELHEM	Openbaar	245	234	232	225	218	217	213	211	209	213	212	209	208	206	205
42616	SKBG	04TU	De Hoge Voorde	VORDEN	Protestants-christelijk	286	273	256	245	233	225	219	221	222	218	214	212	211	209	208
50844	PRO8	03TA	Bernardusschool	KEIJENBORG	Rooms-katholiek	122	109	104	96	92	91	87	84	82	85	85	85	84	83	83
50844	PRO8	05BR	De Leer	HENGELO GLD	Rooms-katholiek	156	156	152	150	150	153	154	156	155	153	153	152	151	150	149
50844	PRO8	05DK	De Pannevogel	STEENDEREN	Rooms-katholiek	199	191	178	172	167	157	149	146	141	143	145	145	144	143	142
60686	St. Samenw. School Kranenburg e.o.	06PN	De Kraanvogel	VORDEN	Algemeen bijzonder	74	71	66	64	60	59	57	58	58	58	57	56	56	56	55
					Totaal	2.396	2.309	2.224	2.182	2.125	2.099	2.072	2.061	2.046	2.048	2.043	2.027	2.014	2.000	1.989

De leerlingenprognoses laten voor 2019 en 2020 een ander beeld zien dan de werkelijke leerlingenaantallen op 1 oktober 2019 en 2020. In werkelijkheid waren er overall gezien in de gemeente Bronckhorst in 2019 34 leerlingen minder dan geprognosticeerd. In 2020 waren dit er 32 minder dan geprognosticeerd. In de onderstaande tabellen is een vergelijking opgenomen.

Vergelijking telling en prognoses	Telling 2019	Progn. 2019	Verschil
Dorpsschool Halle	121	123	-2
De Garve	92	94	-2
CBS 't Loo	144	143	1
SCCSSCHL 3.0	74	84	-10
De Meene	164	161	3
CBS de Rank	97	98	-1
Jenaplanschool Pierson	99	116	-17
CBS Bekveld	48	53	-5
OBS De Dorpsschool	102	96	6
Rozengaardsweide	86	91	-5
De Klimtoren	102	113	-11
OBS de Woordhof	153	144	9
Jan Ligthart	231	245	-14
De Hoge Voorde	283	286	-3
Bernardusschool	113	122	-9
De Leer	175	156	19
De Pannevogel	194	199	-5
De Kraanvogel	84	74	10
	2.362	2.396	-34

Vergelijking telling en prognoses	Telling 2020	Progn. 2020	Verschil
Dorpsschool Halle	117	127	-10
De Garve	88	86	2
CBS 't Loo	135	136	-1
SCCSSCHL 3.0	79	79	-0
De Meene	146	154	-8
CBS de Rank	99	95	4
Jenaplanschool Pierson	97	114	-17
CBS Bekveld	45	51	-6
OBS De Dorpsschool	104	93	11
Rozengaardsweide	88	91	-3
De Klimtoren	92	107	-15
OBS de Woordhof	152	143	9
Jan Ligthart	215	234	-19
De Hoge Voorde	264	273	-9
Bernardusschool	101	109	-8
De Leer	189	156	33
De Pannevogel	183	191	-8
De Kraanvogel	83	71	12
	2.277	2.309	-32

Bijlage 3 - vergelijking ruimtebehoefte en capaciteit per school

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Dorpsschool Halle	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	127	126	129	131	131	129	128	129	128	127	126	125	124	124
ruimtebehoefte in m² bvo	838	835	850	860	859	849	845	850	845	839	834	830	826	822
capaciteit in m² bvo	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754
verschil (+overschot, - tekort)	-84	-81	-96	-106	-105	-95	-91	-96	-91	-85	-80	-76	-72	-68

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
De Garve	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	86	83	79	77	72	67	64	65	65	65	64	64	63	63
ruimtebehoefte in m² bvo	635	616	597	586	564	536	523	525	528	526	523	521	519	517
capaciteit in m² bvo	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816	816
verschil (+overschot, - tekort)	181	200	219	230	252	280	293	291	288	290	293	295	297	299

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Het Loo	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	136	134	132	128	126	125	124	122	124	124	123	122	121	120
ruimtebehoefte in m² bvo	885	873	862	843	833	829	825	815	826	823	816	812	808	804
capaciteit in m² bvo	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261
verschil (+overschot, - tekort)	376	388	399	418	428	432	436	446	435	438	445	449	453	457

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Sccsschl 3.0	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	79	78	79	78	78	78	77	77	78	77	77	77	76	76
ruimtebehoefte in m² bvo	599	593	598	590	592	591	587	587	591	588	587	585	584	582
capaciteit in m² bvo	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802	802
verschil (+overschot, - tekort)	203	209	204	212	210	211	215	215	211	214	215	217	218	220

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
PC Basisschool De Meene	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	154	152	149	144	143	142	140	138	141	140	138	137	136	135
ruimtebehoefte in m² bvo	972	964	948	922	919	914	902	893	907	903	896	891	885	881
capaciteit in m² bvo	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125
verschil (+overschot, - tekort)	153	161	177	203	206	211	223	232	218	222	229	234	240	244

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
PC Basisschool De Rank	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	95	93	94	88	85	86	84	83	85	85	84	83	83	82
ruimtebehoefte in m² bvo	675	667	671	641	626	632	622	617	628	628	622	619	616	613
capaciteit in m² bvo	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754	754
verschil (+overschot, - tekort)	79	87	83	113	128	122	132	137	126	126	132	135	138	141

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Chr. Jenaplanschool Pierson	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	114	111	109	109	110	112	112	113	111	111	110	109	109	108
ruimtebehoefte in m² bvo	772	756	746	750	754	766	765	767	758	758	754	750	746	743
capaciteit in m² bvo	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274
verschil (+overschot, - tekort)	502	518	528	524	520	508	509	507	516	516	520	524	528	531

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Chr Basisschool Bekveld	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	51	51	49	49	48	49	49	49	48	48	48	48	47	47
ruimtebehoefte in m² bvo	454	455	446	445	443	446	445	444	442	443	441	439	437	436
capaciteit in m² bvo	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470	470
verschil (+overschot, - tekort)	16	15	24	25	27	24	25	26	28	27	29	31	33	34

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
Dorpsschool Vorden	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	93	86	84	80	77	74	75	76	74	73	72	72	71	71
ruimtebehoefte in m² bvo	666	634	621	600	587	574	579	581	574	568	564	562	559	557
capaciteit in m² bvo	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
verschil (+overschot, - tekort)	389	421	434	455	468	481	476	474	481	487	491	493	496	498

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
obs Rozengaardsweide	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	91	88	87	87	89	90	90	90	89	89	88	87	87	86
ruimtebehoefte in m² bvo	656	644	639	638	645	652	653	652	646	647	643	640	636	634
capaciteit in m² bvo	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959	959
verschil (+overschot, - tekort)	303	315	320	321	314	307	306	307	313	312	316	319	323	325

Basisschool de Klimtoren	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	107	98	99	96	97	95	98	93	94	96	96	95	95	94
ruimtebehoefte in m² bvo	737	694	698	682	686	680	693	668	673	680	681	680	676	675
capaciteit in m² bvo	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406	1.406
verschil (+overschot, - tekort)	669	712	708	724	720	726	713	738	733	726	725	726	730	731

OBS De Woordhof	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	143	138	141	139	142	145	143	146	142	143	142	142	141	140
ruimtebehoefte in m² bvo	920	894	907	899	912	927	919	933	913	919	917	913	908	905
capaciteit in m² bvo	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770
verschil (+overschot, - tekort)	850	876	863	871	858	843	851	837	857	851	853	857	862	865

Basisschool Jan Ligthart	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	234	232	225	218	217	213	211	209	213	212	209	208	206	205
ruimtebehoefte in m² bvo	1.378	1.365	1.332	1.299	1.292	1.274	1.263	1.249	1.269	1.264	1.253	1.245	1.238	1.232
capaciteit in m² bvo	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890	890
verschil (+overschot, - tekort)	-488	-475	-442	-409	-402	-384	-373	-359	-379	-374	-363	-355	-348	-342

Basisschool De Hoge Voorde	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	273	256	245	233	225	219	221	222	218	214	212	211	209	208
ruimtebehoefte in m² bvo	1.573	1.485	1.434	1.373	1.333	1.299	1.311	1.316	1.295	1.277	1.266	1.259	1.251	1.245
capaciteit in m² bvo	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025	2.025
verschil (+overschot, - tekort)	452	540	591	652	692	726	714	709	730	748	759	766	774	780

Sint Bernardus-school	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	109	104	96	92	91	87	84	82	85	85	85	84	83	83
ruimtebehoefte in m² bvo	747	723	685	664	656	638	624	612	627	630	626	623	620	617
capaciteit in m² bvo	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216
verschil (+overschot, - tekort)	469	493	531	552	560	578	592	604	589	586	590	593	596	599

Basisschool De Leer	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	156	152	150	150	153	154	156	155	153	153	152	151	150	149
ruimtebehoefte in m² bvo	983	964	954	955	969	977	984	979	972	970	965	959	954	949
capaciteit in m² bvo	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230	1.230
verschil (+overschot, - tekort)	247	266	276	275	261	253	246	251	258	260	265	271	276	281

Basisschool de Pannevogel	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
aantal leerlingen	191	178	172	167	157	149	146	141	143	145	145	144	143	142
ruimtebehoefte in m² bvo	1.162	1.097	1.068	1.038	989	949	932	908	920	932	928	923	918	914
capaciteit in m² bvo	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787	1.787
verschil (+overschot, - tekort)	625	690	719	749	798	838	855	879	867	855	859	864	869	873

Basisschool De Kraanvogel														
Basissch De Kraanvogel	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	71	66	64	60	59	57	58	58	58	57	56	56	56	55
ruimtebehoefte in m² bvo	558	530	520	503	497	488	492	493	489	485	483	481	480	478
capaciteit in m² bvo	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013	1.013
verschil (+overschot, - tekort)	455	483	493	510	516	525	521	520	524	528	530	532	533	535

Ruimtebehoefte versus capaciteit op basis van leerlingenprognoses MOOZ														
TOTAAL	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
aantal leerlingen	2.309	2.224	2.182	2.125	2.099	2.072	2.061	2.046	2.048	2.043	2.027	2.014	2.000	1.989
ruimtebehoefte in m² bvo	15.210	14.789	14.576	14.288	14.156	14.021	13.964	13.889	13.903	13.880	13.799	13.732	13.661	13.604
capaciteit in m² bvo	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607	20.607
verschil (+overschot, - tekort)	5.397	5.818	6.031	6.319	6.451	6.586	6.643	6.718	6.704	6.727	6.808	6.875	6.946	7.003

Bijlage 4 - resultaten schouw (per gebouw)

CBS 't Loo

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	CBS 't Loo, Zelhem	GelderVeste
Opname datum	woensdag 27 mei 2020	
Gesproken met	Wilco Groters	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Gedateerde gevel; matige entree (buitenzijde)
	Zichtlijnen, uitzicht		Naar alle kanten doorzicht
	Kleur- en materiaalgebruik		Verouderd; deels vernieuwd in 2013
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Helder en compact
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In de woonwijk; veel buitenterrein (wordt vergroend)
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen lift
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Sinds 2013 diversiteit gecreëerd; ruime hal is oké
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Separate bso-ruimte/dubbelgebruik
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Goed mogelijk, voldoende ruimte op terrein
Techniek			
	Licht		Zonwering-ramen niet oké
	Lucht		Separate ventilatie-units in de lokalen
	Geluid		Akoestiek is goed
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Geen klachten
	Energie		Zie energievergelijk
	Groenkwaliteit en milieu		Energieprestatie = Ruimte-OK-onderzoek
	Onderhoud en afwerking		Binnenafwerking is goed (investering 2013)
	Hygiëne en schoonmaak		Binnenafwerking is goed (investering 2013)
	ICT- en datavoorzieningen		Geen bijzonderheden
Overige bijzonderheden			
	Bergruimte		Grote kelder
	Verwarming		3 geschakelde ketels; eenvoudig werkend systeem
	Tussendeuren lokalen		Wens: meer open = functioneel

	Goed: cijfer 7-10
	Matig: cijfer 5-6
	Slecht: cijfer 1-4

Overall-conclusie
Technisch-functioneel: redelijk op orde
Geen directe aanleiding voor renovatie of vervangende nieuwbouw; bezien in samenhang met andere scholen in Zelhem
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Uitstraling gevel en entree buiten
Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)
Tussendeuren lokalen verruimen
Probleem zonwering-ramen

De Leer

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	De Leer, Hengelo	PRO8
Opname datum	woensdag 27 mei 2020	
Gesproken met	Arjan Boll	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Eenvoudige buitengevel (plat, 1 bouwlaag)
	Zichtlijnen, uitzicht		Goed
	Kleur- en materiaalgebruik		Frisse uitstraling
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Geen trappen, heldere structuur
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In de woonwijk; voldoende buitenterrein
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen bijzonderheden
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Leerpleinen aanwezig
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Verhuisd naar sport i.v.m. ruimtegebrek
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Verdieping is mogelijk (in 2005 verwijderd)
Techniek			
	Licht		Middengebied heeft zonwering
	Lucht		Centraal systeem? (Koude?) Luchttoevoer via gevel?
	Geluid		
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Binnenklimaat is een zorg
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		
	Onderhoud en afwerking		Keurige uitstraling; op sommige plekken gedateerd
	Hygiëne en schoonmaak		Pootjes sanitaire wanden-gietvloer
	ICT- en datavoorzieningen		Geen bijzonderheden
Overige bijzonderheden			
	Cv		Nieuwe ketels (per ...)
	Aanpassing 2005		Verdieping verwijderd; beg. grond iets uitgebreid
	Ventilatiesysteem		?
	Goed: cijfer 7-10		
	Matig: cijfer 5-6		
	Slecht: cijfer 1-4		

Overall-conclusie
Technisch-functioneel: redelijk op orde
Geen aanleiding voor renovatie of vervangende nieuwbouw
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie/ventilatie
Lichtkoepel lekkage
Toiletgroepjes evt. nazien
Personeelskamer in gebruik voor 9e groep

CBS de Rank

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	CBS de Rank, Toldijk	GelderVeste
Opname datum	woensdag 27 mei 2020	
Gesproken met	Jan Burgers en Heidi Bolsenbroek/Rob Pasman	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Mooie opzet; wel gedateerd qua uitvoering
	Zichtlijnen, uitzicht		Goed (maar deels dichtgezet met vouwwand)
	Kleur- en materiaalgebruik		Onderhevig aan veroudering
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Compact; geen verdieping
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In de woonwijk; voldoende buitenterrein
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen bijzonderheden
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Geclusterd rondom centraal plein
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Kinderopvang met eigen ruimte; deels in de school
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Niet relevant, maar zou kunnen
Techniek			
	Licht		Deels dichtgezet met vouwwand en verduistering
	Lucht		Natuurlijke ventilatie; niet conform Frisse Scholen
	Geluid		Goed (vloerbedekking)
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Regeling? Dakisolatie is oké in de zomer
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		?
	Onderhoud en afwerking		Goed onderhouden, wel verouderd
	Hygiëne en schoonmaak		Goed onderhouden, wel verouderd
	ICT- en datavoorzieningen		Geen bijzonderheden
Overige bijzonderheden			
	Kunststof gevelkozijnen 1992		Diverse problemen, waaronder lekkage en sluitwerk
	Betonrot		Heeft de aandacht van de gemeente
	Ventilatiesysteem		Is er niet; ramen open; CO_2 in de winter?
	Metselwerk		Voegwerk is slecht
	Recente investeringen (2006 en 2014)		Conceptueel (beperkt)/vloerbedekking/CV-ketel
	Relatief hoge lokalen		Dit compenseert het gebrek aan ventilatie

	Goed: cijfer 7-10
	Matig: cijfer 5-6
	Slecht: cijfer 1-4

Overall-conclusie
Functioneel in orde; technisch verouderd, voldoet niet aan Frisse Scholen
Investeringsimpuls is gewenst
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Gevelkozijnen en zonwering vervangen
Algehele make-over/levensduurverlenging

Bernardusschool, Keijenborg

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	Bernardusschool, Keijenborg	PRO8
Opname datum	donderdag 28 mei 2020	
Gesproken met	Marloes Geurtzen	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Verzorgd
	Zichtlijnen, uitzicht		Overzichtelijk; patio
	Kleur- en materiaalgebruik		Fris, netjes
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Compact; geen verdieping
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In de kern; voldoende buitenterrein
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen bijzonderheden
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Variatie is mogelijk, binnenplein aanwezig
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Overruimte biedt kans (maar is ook duur)
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Niet relevant, maar zou kunnen
Techniek			
	Licht		Prima, ook door de patio
	Lucht		Beperkte ventilatie; voldoet niet aan de CO_2-normen
	Geluid		Ondanks panelen niet echt goed
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Zomers veel te warm, 's winters te koud (dauerluftung)
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		
	Onderhoud en afwerking		Goed afwerkingsniveau
	Hygiëne en schoonmaak		Goed afwerkingsniveau
	ICT- en datavoorzieningen		Geen bijzonderheden
Overige bijzonderheden			
	Betonrot		Heeft de aandacht van de gemeente
	Binnenklimaat		Klachten van ouders
	Screens belemmeren de ventilatie		Maar dat is slechts een beperkte oplossing
	Dak(bedekking) is vervangen in ...		Niet geisoleerd
	Relatie met sport?		Recent haalbaarheidsonderzoek is aanwezig

	Goed: cijfer 7-10
	Matig: cijfer 5-6
	Slecht: cijfer 1-4

Overall-conclusie
Functioneel in orde; technisch bouwkundig goed
Binnenklimaat en overmaat aan ruimte zijn de problemen
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Ventilatie/binnenklimaat/akoestiek

SCCSSCHL 3.0, Wolfersveen

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	SCCSSCHL 3.0, Wolfersveen	GelderVeste
Opname datum	donderdag 28 mei 2020	
Gesproken met	Anja Otten, Rob Pasman	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Sfeervolle plek, mooi buitenterrein in het bos
	Zichtlijnen, uitzicht		Niet overal overzicht door gebouwopzet
	Kleur- en materiaalgebruik		Gedateerd en deels slecht (noodunits)
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Gebouwopzet mist heldere structuur (3 bouwdelen)
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In buitengebied; diverse herkomst van leerlingen
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen bijzonderheden; voldoet wellicht niet aan normen
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Door overruimte noodunits zijn kansen gecreëerd
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Hierin is niet echt voorzien
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Is mogelijk (let op gebouweigendom niet van gemeente)
Techniek			
	Licht		Redelijk, alle ruimten aan buitengevel
	Lucht		Natuurlijke ventilatie; niet conform Frisse Scholen
	Geluid		Geen bijzonderheden
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Niet goed regelbaar; 's zomers redelijk vanwege bomen?
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		
	Onderhoud en afwerking		Goed onderhouden, maar verouderd
	Hygiëne en schoonmaak		Goed onderhouden, maar verouderd
	ICT- en datavoorzieningen		Geen bijzonderheden
Overige bijzonderheden			
	Eigendom		Niet van gemeente; huur van Stichting Algemeen nut
	Niet klassikaal onderwijsconcept		Past bij de sfeer van het gebouw/locatie
	Binnenklimaat		Voldoet niet
	Noodunits		
	Diverse problemen: zonwering, vloer niet goed, lekkage, plafond zakt door, marmoleum in toilet stinkt		
	Afwerking		Dedateerd, investeringsimpuls is passend
	Goed: cijfer 7-10		
	Matig: cijfer 5-6		
	Slecht: cijfer 1-4		

Overall-conclusie
Functioneel passend bij doelgroep; technisch op een aantal fronten afgeschreven
Binnenklimaat en overmaat aan ruimte zijn de problemen
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Afwerkingsniveau/noodunits
Ventilatie/binnenklimaat/akoestiek

De Kraanvogel, Kranenburg

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw De Kraanvogel, Kranenburg
Opname datum maandag 22 juni 2020
Gesproken met Jan Brouwer

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Verzorgd
	Zichtlijnen, uitzicht		Vindbaarheid? Iets verstopt, maar geen echt probleem
	Kleur- en materiaalgebruik		Fris, netjes
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Extra trap en zelf gecreëerde ruimten in de lokalen
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		Parkeerterrein bij sportvelden voldoet
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Invalidentoilet aanwezig
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Nog een extra doorbraak tussen 2 lokalen is de wens
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Peuterspeelzaalruimte beschikbaar
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Niet relevant (maar er is veel buitenruimte)
Techniek			
	Licht		Prima, ook door de patio
	Lucht		Alleen via de ramen; voldoet niet aan de CO_2-normen
	Geluid		Geen klachten; ook niet na aanbrengen PVC-vloeren
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Zomers veel te warm, 's winters te koud; niet beheersbaar
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		Rondom veel groen
	Onderhoud en afwerking		Goed afwerkingsniveau
	Hygiëne en schoonmaak		Goed afwerkingsniveau
	ICT- en datavoorzieningen		Alles draadloos; ook voldoende E-capaciteit
Overige bijzonderheden			

	Goed: cijfer 7-10
	Matig: cijfer 5-6
	Slecht: cijfer 1-4

Overall-conclusie
Functioneel in orde; een keurig schoolgebouw
Eigen gecreëerde extra oppervlakten (verdiepingen) bieden veel mogelijkheden
Kunststof kozijnen (ca. 1984) functioneren nog goed
Binnenklimaat en hoog energieverbruik zijn de problemen
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Ventilatie/binnenklimaat

Jan Ligthart, Zelhem

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	Jan Ligthart, Zelhem	IJsselgraaf
Opname datum	donderdag 18 juni 2020	
Gesproken met	Marc Werkman	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Voorkant mooi, achterkant is vervallen
	Zichtlijnen, uitzicht		Rommelige plattegrond met smalle gangen
	Kleur- en materiaalgebruik		Deels gedateerd (tegels) en verouderd
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Gebouwopzet is problematisch, met name verdiepingen
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		In woonwijk; voldoet redelijk
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Vluchtwegen en bereikbaarheid verdieping zijn aandachtspunten
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Niet goed mogelijk vanwege kruipdoor/sluipdoor plattegrond
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Niet in het gebouw; opgelost met units (door schoolbestuur)
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Eventueel op het dak; complexe oplossing
Techniek			
	Licht		Redelijk, alle ruimten aan buitengevel; oude armaturen
	Lucht		Natuurlijke ventilatie, voldoet niet, hoofdpijnklachten
	Geluid		Gehorig gebouw
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Vooral 's zomers te heet, 's winters geen ventilatie (of energieverlies)
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		Versteend schoolplein; veel overlast van boomblad
	Onderhoud en afwerking		Goed onderhouden, maar verouderd
	Hygiëne en schoonmaak		Goed onderhouden, maar verouderd, wordt problematisch
	ICT- en datavoorzieningen		Elektra loopt vast door uitbreiding met digiborden en computers
Overige bijzonderheden			

	Goed: cijfer 7-10
	Matig: cijfer 5-6
	Slecht: cijfer 1-4

Overall-conclusie

Onoverzichtelijke plattegrond; vooral de verdieping is problematisch

Binnenklimaat en energielasten zijn niet oké

Goed onderhouden voor zover mogelijk

Investeringsimpuls bezien in combinatie met andere gebouwen in Zelhem

De Meene, Zelhem

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	De Meene, Zelhem	GelderVeste
Opname datum	donderdag 28 mei 2020	
Gesproken met	Rob Pasman (niet met directeur vanwege COVID-19)	

		Score	Opmerking
Algemeen			
	Niet in detail geschouwd; alleen algemene indruk		
	Goed onderhouden schoolgebouw		
	Typisch jaren '70-stijl; 1 bouwlaag		
	Binnenklimaat; decentrale ventilatieunits		
Overall-conclusie			
Investeringsimpuls bezien in combinatie met andere schoolgebouwen in Zelhem			
Gedetailleerd onderzoeksrapport (Thero/Gelderveste) is beschikbaar			
Verklarende foto's - beschikbaar in dossier			
Bijvoorbeeld staat van onderhoud (goed)			
Bijvoorbeeld ICT. Losse bekabeling, 'doorgeknoopt systeem'. Tekenend voor veroudering van gebouw			
Ventilatie: decentrale units zijn (deels?) aangebracht			

Dorpsschool Halle, Halle

Toetsformulier kwaliteitskader onderwijshuisvesting Ruimte-OK

Gebouw	Dorpsschool Halle, Halle	Halse Schoolvereniging
Opname datum	donderdag 28 mei 2020	
Gesproken met	Rick Wolsink	

		Score	Opmerking
Beleving			
	Uitstraling, karakter, entree		Voorkant mooi, achterkant vervallen
	Zichtlijnen, uitzicht		Niet overal overzicht door gebouwopzet
	Kleur- en materiaalgebruik		Deels gedateerd (tegels), deels slecht (noodunits)
	Trappen, niveaus, routing, verkeersruimten		Gebouwopzet mist heldere structuur (3 bouwdelen)
Gebruik (functionaliteit)			
	Ligging, bereikbaarheid, verkeer, buitenruimte		Direct aan doorgaande weg; onveilige situaties
	Toegankelijkheid (inclusief onderwijs)		Geen bijzonderheden; voldoet wellicht niet aan normen
	Multifunctionaliteit: onderwijsvormen		Niet goed mogelijk vanwege kruipdoor/sluipdoor plattegrond
	Multifunctionaliteit: samenwerkingspartners		Hierin is niet echt voorzien
	Multifunctionaliteit: uitbreidbaarheid		Is mogelijk, maar niet van toepassing want te groot
Techniek			
	Licht		Redelijk, alle ruimten aan buitengevel; oude armaturen
	Lucht		Natuurlijke ventilatie; niet conform Frisse Scholen
	Geluid		In sommige delen slechte geluidsisolatie
	Temperatuur (comfort zomer/winter)		Niet goed regelbaar; 's zomers te heet, 's winters niet warm
	Energie		
	Groenkwaliteit en milieu		
	Onderhoud en afwerking		Goed onderhouden, maar verouderd
	Hygiëne en schoonmaak		Goed onderhouden, maar verouderd
	ICT- en datavoorzieningen		Functioneert; veel opbouw en verouderde bedrading
Overige bijzonderheden			
	Combinatie (nieuwe?) gymzaal		Lopende discussie in het dorp
	Noodunits zijn afgeschreven en niet strikt nodig		Dit deel verwijderen
	Binnenklimaat		Voldoet niet
	Buitenkozijnen hout met aluframe		Niet echt goed werkend systeem (schuiframen, isolatie)
	Diverse problemen: zonwering, vloer niet goed, lekkage, plafond zakt door, marmoleum in toilet stinkt		
	Afwerking		Gedateerd, investeringsimpuls is passend
	Goed: cijfer 7-10		
	Matig: cijfer 5-6		
	Slecht: cijfer 1-4		

Overall-conclusie
Functioneel passend bij de doelgroep; technisch op een aantal fronten afgeschreven
Binnenklimaat en overmaat aan ruimte zijn de problemen
Kunststof kozijnen (ca. 1984) functioneren nog goed
Binnenklimaat en hoog energieverbruik zijn de problemen
Mogelijke verbeteringen
Energieprestatie
Afwerkingsniveau/noodunits
Ventilatie/binnenklimaat/akoestiek
Plattegrond
Foto beschikbaar

Bijlage 5 - concept rapportage Ruimte-OK

Deze bijlage is separaat toegevoegd.